

Anmälan om förhinder kan göras på:

mina.popal@gryaab.se

eller tel 031-64 73 36

FÖREDRAGNINGSLISTA
vid styrelsemöte fredag den 27 november, 2015
Gryaab AB - Kattegatt

Eventuella förmöten inför styrelsens sammanträde kan hållas i möteslokalen Kattegatt, 1:a vån och utanför filmsalen på 1:a vån

./. = bifogad dokumentation

B = beslutspunkt

ca tid

	1	Sammanträdets öppnande		
	2	Val av justeringsperson	B	
	3	Eventuell komplettering och godkännande av föredragningslistan		
./.	4	Protokoll från styrelsens sammanträde 2015-10-16		
Informationspunkter				
	5	<u>Ordförandens punkt</u>	PRU	
	6	<u>VD rapport</u>	AÅS	
	7	<u>Kvalitet, säkerhet och arbetsmiljö</u>		
./.	a	Säkerhetsarbetet på Gryaab 2015	SOP	
./.	b	Gryaab medarbetarpolicy	LBE	
	8	<u>Ekonomiska rapporter</u>		
./.	a	Finansiering & likviditet: Lånesituation per 2015-10-31	AÅS	
./.	b	Gryaab månadsbokslut per 2015-10-31	AÅS	
	9	<u>Projekt och investeringar</u>		
./.	a	Status EN 2013	KSA	
./.	b	Status Lokaler 2012	KSA	
	c	Övrigt projekt	KSA	
	10	<u>Övriga informationsrapporter</u>		
./.	a	Diarieförda handlingar		
./.	b	Uppströmsrapport	AÅS	
./.	c	Omvärldsbevakning		
./.	d	Gryaab arkivbeskrivning	LNO	
./.	e	Minnesanteckningar AU 2015-11-16		

				2015-11-20
Beslutspunkter				
./.	11	<u>Internkontroll, Intern kontrollplan 2016</u>	JMA	
./.	12	<u>Gryaabs delårsbokslut 2015-10-31 (UR3)</u>	AÅS	
./.	13	<u>Högskolestöd 2016-2017</u>	AÅS	
./.	14	<u>Mötestider 2016</u>	PRU	
./.	15	<u>Avtal om övertagande av tunnlar</u>	AÅS	
./.	16	<u>Investeringsbeslut grovgaller 4</u>	KSA	
<u>Styrelsens egen diskussion (efter lunch)</u>				
	17	<u>Utvärdering av styrelsens arbete 2015</u>	PRU	
	18	<u>Utvärdering av Vd 2015</u>	PRU	
	19	<u>Annat</u>	PRU	

Protokoll
Nr 5/2015Närvarande:

Ordinarie ledamöter:	Peter Rundström Catrin Björkman Claes Johansson Olle Adolfsson Sven Uhlin Bengt Johansson	Ordförande 1:a vice ordförande 2:a vice ordförande
Suppleanter:	Kent Wängstedt Svante Bergh Kent Aulin Isabelle Asadian Falahieh	
Personalorganisationernas repr:	Iryna Camp Mehdi Basiri Niklas Paxeus	Vision SACO-SI SACO-SI
Övriga närvarande:	Anders Åström Karin van der Salm Ellinor Günther Jan Mattson	VD, Gryaab AB Gryaab AB Gryaab AB Gryaab AB, 66 a §
Sekreterare:	Mårten Tagaeus	
Plats:	Gryaab, Norra Fågelrovägen 3	

56 §**Sammanträdets öppnande**

Ordföranden hälsade samtliga välkomna och öppnade därefter sammanträdet.
Ordföranden frågade om någon styrelsemedlem ansåg sig jävig att delta i hanteringen av någon fråga vid dagens styrelsemöte, varvid ingen anmälde något sådant hinder.

57 §**Val av justeringsperson**

Claes Johansson utsågs att jämte Ordföranden justera dagens protokoll.

58 §**Eventuell komplettering och godkännande av föredragningslistan**

Ordföranden föredrog av VD upprättat förslag till föredragningslista, varvid Isabelle Asadian Falahieh anmälde fråga om läkemedelsrening som övrig fråga. Därefter godkändes föredragningslistan av styrelsen.

59 §**Protokoll från styrelsens sammanträde den 25 september 2015**

Ordföranden anmälde att protokoll från styrelsens sammanträde den 25 september 2015 har justerats.

60 §**Ordföranderapport**

Ordföranden informerade om genomförd styrelseutbildning och framhöll att styrelsen kommer att träffas efter nästkommande styrelsemöte för fortsatta diskussioner. Mötet kommer att hållas efter lunch.

Styrelsen godkände rapporten

61 §**VD-rapport**

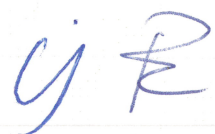
VD informerade om genomförd krisövning den 7 oktober 2015 och de lärdomar som kunnat dras av denna övning. VD rapporterade vidare om resultatet från multikriterieanalys beträffande olika handlingsalternativ för de deponier som är påkopplade på Gryaab AB.

Styrelsen godkände rapporten

62 §**Ekonomiska rapporter:****a) Gryaab's lånesituation per den 30 september 2015**

VD redovisade rapport avseende lån upptagna i Gryaab AB per den 30 september 2015.

Styrelsen godkände rapporten.

b) Månadsrapport

VD redovisade månadsrapport avseende september månad 2015.

Styrelsen beslutade att godkänna den redovisade månadsrapporten.

63 §

Budget 2016:

a) Verksamheten analyseras 2016

VD redovisade analys av verksamheten avseende år 2016.

b) Verksamhetsbeskrivningar uppdrag 2016

VD redovisade verksamhetsbeskrivningar och uppdrag för år 2016.

c) Verksamhetsplan och budget 2016

VD redovisade förslag till verksamhetsplan och budget för år 2016.

d) Sammanställning budget 2016

VD redovisade budgetsammanställning för år 2016.

e) Gryaab AB:s avgiftsfördelning (preliminär)

VD redovisade bolagets preliminära avgiftsfördelning för år 2016.

f) Ekonomisk långtidsplan

VD redovisade förslag till ekonomisk långtidsplan för bolaget avseende åren 2016 till och med 2020.

g) Beslut budget 2016

Styrelsen beslutade att godkänna redovisad verksamhetsplan och budget för år 2016 jämte de tillhörande bilagor som redovisats ovan under denna paragraf, Bilaga A.

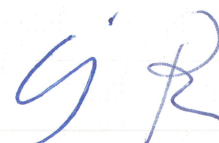
64 §

Övriga rapporter:

a) Rapport om vattenrening, månadsrapport – reningsresultat

VD redovisade månadsrapport, innefattande reningsresultat jämte kommentarer därtill, för augusti månad 2015.

Styrelsen godkände rapporten.

b) Rapport om slamdisponering

VD informerade om verksamheten avseende slamdisponering.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

c) Information om särskilda uppströmsfrågor

VD informerade kort om särskilda uppströmsfrågor.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

d) Personalfrågor

VD rapporterade om aktuella personalfrågor i bolaget.

Styrelsen godkände rapporten.

65 §**Projekt och investeringar****a) EN 2013 – statusrapport**

Karin van der Salm informerade om aktuell status för projekt EN 2013.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

b) Lokaler 2009 DC – statusrapport

Karin van der Salm informerade om aktuell status och framskridandet av projektet Lokaler 2009 DC, innefattande en uppskattad prognos för slutkostnad.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

c) Projektbeslut – Röda Sten flyktschakt

Karin van der Salm redovisade förslag till investeringsärende gällande byggnation av flyktschakt vid Röda Sten, innefattande bl.a. tidsplan, förväntat resultat och uppskattad projektkostnad, Bilaga B.

Styrelsen beslutade att bolaget ska bygga ett flyktschakt vid Röda Sten i enlighet med presenterat förslag, till en beräknad projektkostnad om 30 miljoner kronor i oktober 2015 kostnadsläge.

d) Övrigt projekt

Karin van der Salm informerade om status för övriga pågående projekt och kommande investeringsförslag.

Styrelsen godkände informationsrapporten.

66 §**Övriga frågor****a) Internkontroll – rapport om genomförda tester 2015**

Jan Mattson informerade om resultatet av uppföljningen av bolagets internkontroll vad avser strategiska risker, operativa risker, ekonomiska risker, oegentlighetsrisker samt tekniska utvecklingsrisker, som bolaget låtit granska under perioden 1 oktober 2014 till och med 30 september 2015.

Styrelsen - som godkände informationsrapporten – beslutade att uppdra åt VD att till nästkommande styrelsemöte presentera bolagets rutiner samt hantering av arkiv- och dokumentfrågor.

b) Tillkommande frågor

Isabelle Asadian Falahieh efterfrågade information om hur bolaget kan använda de slutsatser som professor Joakim Larsson presenterade vid föregående styrelsemöte om läkemedelsrening samt vad kostnaden skulle vara att anordna läkemedelsrening på Ryaverket.

Med anledning av ovanstående beslutade styrelsen att uppdra åt VD att till nästkommande styrelsemöte presentera kostnaden för att genomföra den ökade kunskapsinhämtning som professor Joakim Larsson föreslagit i sin rapport angående Ryaverket.

Olle Adolfsson behandlade fråga om mediabevakning och hur bolaget hanterar den information som bolaget får via denna.

67 §**Skriftliga rapporter till styrelsen**

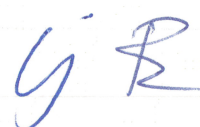
Det antecknades att styrelsen inför styrelsemötet erhållit skriftligt underlag beträffande frågorna om bolagets inköp, diarieförda handlingar, omvärldsbevakning för september månad 2015 samt anteckningar från presidiummötet den 5 oktober 2015.

68 §**Nästa styrelsesammanträde**

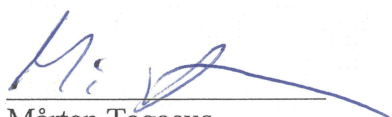
Det antecknas att nästa styrelsesammanträde äger rum den 27 november 2015.

69 §**Avslutning**

Ordföranden förklarade sammanträdet avslutat.

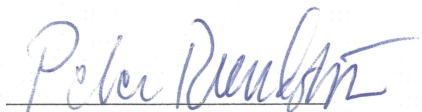

Som ovan

Märten Tagaeus
Sekreterare

Justeras:

Peter Rundström
Ordförande

Claes Johansson
2:a vice ordförande

Teknisk försörjning
Sven-Ove Pettersson

Säkerhetsarbetet på Gryaab 2014-11-01 till 2015-11-01: Rapport till styrelsen

Figur 1. Läcka på rör, Röda Sten 2015

Incident i tunneln vid Röda Sten

I Gryaabs torra tunnel vid Röda Sten uppstod hösten 2015 en läcka på ledningen (dim 250mm) som ansluter till de två stora huvudledningarna (dim 1000mm) som är förlagda i tunneln. I Figur 1 syns det läckage som först upptäcktes. I ett senare skede ökade läckaget. I det läget gjordes bedömningen att det var stor risk att ledningen skulle haverera och att avloppsvatten från huvudledningarna skulle strömma ut i tunneln. I ett sådant läge hade ventilerna på huvudledningarna behövt stängas och avloppsvattnet från Lerum, Partille, Härryda, Mölndal och delar av Göteborg behövt bräddas ut i Göta Älv. Nu gick det att minska trycket i ledningen, komma in och laga och sedan återgå till normaldrift. Mer information om denna händelse under rubriken Incidenter.

Säkerhetspolicy

Gryaabs styrelse har beslutat om en säkerhetspolicy som även omfattar viktiga delar av Göteborgs stads säkerhetspolicy. Av policyn framgår att:

”Bolagets ledning ska genom tydlig inriktning och fördelning av ansvar engagera sig i verksamhetens säkerhetsarbete samt minst årligen följa upp att säkerhetsnivån är acceptabel med återrapportering till styrelsen.”

Denna rapport är den återrapportering till styrelsen som anges enligt ovan.

Organisation

Vd har upprättat en delegation till säkerhetsansvarig (Sven-Ove Pettersson). Säkerhetsansvarig har i sin tur upprättat en delegation till ställföreträdande säkerhetsansvarig (Johan Eidenby). I linjeorganisationen är respektive chef ansvarig för säkerhetsarbetet inom sina arbetsområden. Vd har upprättat en delegation avseende arbetsmiljöansvar till alla avdelningschefer. Avdelningscheferna på Driftavdelningen och Teknisk försörjning har i sin tur vidaredelegerat arbetsmiljöansvaret till sina respektive gruppchefer avseende gruppens arbetsområden.

Säkerhetsarbetet, redovisning

Säkerhetsarbetet är uppdelat i denna rapport inom följande områden

1. Fysisk säkerhet som skalskydd, brandskydd och säkerhetsutrustning
2. Personsäkerhet, säkerhet inom arbetsmiljöarbetet
3. Krishantering och krisledningsorganisation
4. Processäkerhet, riskhantering och riskbedömningar
5. Incidenter

Nedan redovisas hur arbetet bedrivits under perioden 1 november 2014 till 1 november 2015.

1. Fysisk säkerhet som skalskydd, brandskydd och säkerhetsutrustning

Ryaverket och Syrhåla: Sevesoklassning

Sevesoklassningen innebär ökade krav från samhället för att förebygga och begränsa följderna av en allvarlig olycka där farliga ämnen ingår. Gryaabs anläggningar Ryaverket och Syrhåla är Seveso III klassade. I och med att ny lagstiftning trädde i kraft 2015-06-30 är klassningen ändrad från tidigare Seveso II till Seveso III. Den ändrade lagstiftningen innebär i sin tur ändrade kravnivåer. Det för med sig att Ryaverket som Sevesoklassats utifrån den mängd biogas och kemikalier som hanterats inom området inte längre når upp till nivån för Sevesoklassning. Gryaab kommer därför att ansöka till Länsstyrelsen om att Ryaverket inte längre ska vara Sevesoklassat. Seveso III-klassningen för Syrhåla med anledning av nyttjandet av bergrummen kommer dock att kvarstå.

För att uppfylla kraven om att förebygga olyckor i Sevesolagstiftningen genomförs kontinuerliga möten om brandfarlig vara (4 ggr/år) och säkerhetsledningssystem (2 ggr/år). Aktuella säkerhetsfrågor belyses då med medverkan av dem som ansvarar för sina respektive frågor.

Skalskydd Ryaverket, Syrhåla och tunnarna

Skalskyddet kring Ryaverket och Syrhåla med kraftigt staket (elektrifierat på Syrhåla) och kameraövervakning fungerar fortsatt väl. Trots pågående entreprenader inom Ryaverksområdet har det inte varit några inbrott eller försök till inbrott det gångna året.

Vid två tillfällen under året har det varit inbrott i Gryaabs tillfartstunnlar. Portarna till tillfartstunnlarna ligger ofta i skymundan och det är lätt för tjuven att kunna arbeta ostört. Vad som händer är att man

skär sönder gångjärn eller hänglåsfasten med en rondellkapmaskin. Eftersom det inte finns något att stjäla innanför porten så innebär det inga kostnader för Gryaab mer än den arbetstid det tar att laga porten. Säkerhetsmässigt finns det risker med att obehöriga tar sig in i tunnelsystemet. Det kan finnas drunkningsrisk om någon vill bege sig in i en huvudtunnel. Det skulle också kunna hända att barn tar sig ner i tunnelsystemet om de kommer till en uppbruten tunnelport. Avloppsvattnet i sig har troligtvis dock en avskräckande effekt.

Brandskydd

Brandskyddsutrustning, som automatiska släcksystem (inergengas, sprinkler), släckutrustning och utrymningslarm, kontrolleras årligen av externa företag. Två gånger under 2015 har utrymningslarmet startat med fullständig utrymning som följd. Det har inte berott på fel i larmutrustningen utan av orsaker som att entreprenörer inte stängt av tillräckligt antal larmsektioner i samband med att man utfört Heta arbeten eller att kraftig vattendimma uppstått från läckande varmvattenslangar. Att utrymningslarmen löst ut har i sig varit bra som fullskaleprov på att utrymningslarmet och utrymningsorganisationen fungerar på avsett sätt. De nu pågående entreprenaderna med mycket personal på olika platser inom Ryaverket gör att det är extra viktigt att vara observant så att all personal kommer ut i samband med utrymningslarm.

Säkerhetsutrustning, övrigt

I Gryaabs säkerhetsrutin för säkerhetsansvariga finns 21 uppräknade säkerhetsutrustningar/funktioner som är bedömda som särskilt viktiga ur säkerhetssynpunkt. Den som har ansvaret för en utrustning eller funktion ska avrapportera att de har gjort de kontroller som krävs under det senaste året. Det gäller kontroller av sådant som livräddningsutrustning på bassänger, testkörning av reservkraftaggregat eller kontroll av utrymningsvägar. Avrapportering görs i underhållssystemet T7. Säkerhetsansvarig tar del av resultatet via en sammanställningsrapport som genereras i underhållssystemet. Samtliga kontroller har inte inrapporterats 2015 -11- 01. Säkerhetsansvarig kommer att bevaka att inrapportering slutförs.

2. Personsäkerhet, säkerhet inom arbetsmiljöarbetet

Allmänt om arbetsmiljöarbetet på Gryaab

Gryaabs arbetsmiljöarbete bedrivs enligt den av styrelsen fastlagda arbetsmiljöpolicy som finns i Ledningshandboken. För att uppfylla kraven i Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete finns rutinen Systematiskt arbetsmiljöarbete på Gryaab. Att Gryaabs systematiska arbetsmiljöarbete fungerar följs årligen upp av Gryaabs Arbetsmiljögrupp (skyddskommitté) som består av vd, säkerhetsansvarig, arbetsmiljösamordnare och skyddsombud. Arbetsmiljögruppen följer också upp årlig statistik över olyckor och tillbud samt att det som noterats vid arbetsmiljöronder blivit åtgärdat. Ansvaret för det fungerande arbetsmiljöarbetet finns i linjeorganisationen. Det är cheferna som driver och samordnar. Arbetsmiljö är en stående punkt på agendan på arbetsplatsträffar på grupp- och avdelningsnivå samt på personalmöten som vd ansvarar för.

Laglistan

För att underlätta för Gryaabs cheferna att ha kontroll över befintlig arbetsmiljölagstiftningen samt de nyheter som kommer inom arbetsmiljöområdet köper Gryaab in tjänsten Laglistan med start från 2015. Det är en tjänst som tidigare finns på företaget inom miljöområdet. Laglistan tillhandahålls av ett konsultföretag. Varje chef får tillgång över en lista med den arbetsmiljölagstiftning som direkt berör den aktuella tjänsten. Två gånger om året sker en uppdatering av Laglistan och en genomgång/presentation av nyheter inom arbetsmiljöområdet.

Utbildning

Under 2015 har följande utbildningar genomförts:

- **Hjärt-lungräddning:** Har erbjudits samtlig anställda. Totalt har 45 personer deltagit i utbildningen.
- **Första hjälpen-utbildning :** Gryaabs Första hjälpen-grupp har genomgått en Första hjälpen-utbildning och en fördjupad utbildning i Hjärt-lungräddning.
- **Arbetsmiljö:** Samtlig personal på Gryaab ska var tredje år genomgå en arbetsmiljöutbildning. Ett utbildningstillfälle är genomfört i oktober 2015 och ytterligare ett utbildningstillfälle är planerat till november. Utbildningen består av ett trettimmars grundläggande utbildningsblock för alla anställda och ytterligare ett trettimmarsblock för chefer och projektledare.

Personlig skyddsutrustning

I projektet EN 2013 inträffade en allvarlig olycka i april 2015. Det var en hantverkare som fäste en så kallad snörslå i en spik. När snöret spändes upp lossnade spiken och träffade personen i ögat. Olyckan innebär att personen förlorade synen på ögat. Denna olycka är inte hanterad inom Gryaab då det var entreprenören som har arbetsmiljöansvaret i projektet. Gryaabs roll är att övervaka att entreprenören bedriver ett tillfredställande arbetsmiljöarbete. Det görs kontinuerligt och bedömningen är fortsatt att entreprenören ifråga har ett mycket seriöst arbetssätt.

Olyckan väckte frågan inom arbetsmiljögruppen om det ska vara ett krav på att alltid bära hjälm och skyddsglasögon när man befinner sig ute på Gryaabs anläggningar. Samtliga chefer fick med sig frågan till sina respektive avdelningar och grupper för att ha som en diskussionspunkt. Vid ett uppföljningsmöte i juni med chefer och skyddsombud beslutades att den bedömda risken inte motiverade att införa allmänt krav på hjälm och/eller skyddsglasögon. Mötet kom istället fram till att krav på hjälm och skyddsglasögon ska tillämpas vid de arbetsställen och arbetsmoment där det är relevant.

3. Krishantering och krisledningsorganisation

Rutiner

Gryaab har rutiner för krishantering och krisledningsorganisation som finns i Gryaabs Säkerhetshandbok. Där finns också de checklistor som respektive disciplin har som stöd i samband med att en eventuell kris inträffar.

Krisövningar

Under 2015 har två krisövningar genomförts på Gryaab.

1. Övning med Samhällsskydd och beredskap

I januari 2015 genomfördes en krisövning under ledning av avdelningen Samhällsskydd och beredskap från Stadsledningskontoret Göteborg. Övningen genomfördes som en seminarieövning där krisledare, samordnare och kommunikatörer deltog. Tre olika scenarior genomfördes i grupparbetsform. Övningen avslutades sedan med gemensam genomgång.

2. Övning med anslutna kommuner

I oktober genomfördes en mer omfattande krisövning ihop med samtliga Gryaabs ägarkommuner. Scenariot var att ett strömavbrott inträffat på Gryaab och att rutinen Begränsad kapacitet på Ryaverket skulle tillämpas. Vid övningen aktiverades även respektive kommuns kommunikatörer eftersom en

erfarenhet av tidigare övningar är att kommunikation är en viktig del vid en krishändelse. För att övningen skulle bli så realistisk som möjligt hade säkerhetsansvarig i samråd med vd och AC-Drift beslutat att bryta den inkommande strömmen till Ryaverket. Detta utan att informera berörd driftspersonal i förväg. Övningen blev på så sätt mycket realistisk och där händelser uppstod som organisationen kunnat dra mycket lärdomar av. Efter avslutad övning genomfördes ett uppföljningsmöte på eftermiddagen på Gryaab med samtliga inblandade kommuner. Internt på Gryaab var det flera i personalen som reagerade på att strömmen bröts utan att någon information gått ut till personalen. Fem avvikelser uppräktades och synpunkter framfördes om onödigt merarbete och om riskfyllda situationer som uppstod. En erfarenhet som drogs av övningen var att en mer omfattande riskanalys borde ha genomförts innan strömmen bröts.

SAMÖ 2016

För 2016 har Göteborg stad beslutat att medverka i en nationell krisövning, SAMÖ 2016. Övningen kommer att ledas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Under 2015 har förberedande seminarier genomförts av avdelningen för Samhällsskydd och beredskap på Stadsledningskontoret. Gryaab representeras av Säkerhetsansvarig.

4. Riskhantering och riskbedömningar

Allmänt

I Gryaab's verksamhetshandbok finns en rutin för operativ riskhantering med avsikt att förebygga olyckor och miljöpåverkan orsakade av verksamheten. I sammanställningslista (Övergripande riskbedömning av operativa risker) redovisas de risker som identifierats och en bedömning av risknivå. Bedömda risker ska gås igenom var tredje år. Senaste genomgången gjordes 2014. De övergripande riskhanteringsfrågorna på Gryaab hanteras av en grupp bestående av vd, AC-Drift, AC-PoP och AC-Teknisk försörjning (tillika säkerhetsansvarig).

Ny riskmatris. Gryaab's tolerabla risknivå.

I Gryaab's befintliga Rutin för riskhantering beskrivs hur risker ska värderas i en skala 1-4. Den skalan är också använd i Gryaab's riskbedömningar gjorda i sammanställningslistan över operativa risker. Under 2015 har det tagits fram en tolerabel risknivå för Gryaab. (Var ligger nivån för vilka risker som ska accepteras?) I samband med detta arbete beslutades också att göra om skalan för riskbedömning från 1-4 till 1-5 i enlighet med den standard som IPS (intressentförening för processsäkerhet) tagit fram. Den femgradiga skalan har sedan använts vid de Hazoper (redovisas nedan) som genomförts under året. Vid nästa genomgång av de befintligt värderade riskerna i Gryaab's sammanställningslista kommer riskerna att omvärderas enligt den nu framtagna femgradiga skalan. Gryaab's tolerabla risknivå och den nya riskmatrisen redovisas i dokumentet Gryaab's tolerabla risknivå. Se bifogad bilaga 1.

Hazop

Efter den allvarliga incident som inträffade inom ramen för projektet ES RS 2012 i november 2013 togs ett beslut på Gryaab att genomföra en systematisk genomgång av samtliga anläggningsdelar avseende processrisker. Valet föll då på att använda riskanalysmetoden Hazop. Ordet Hazop är en förkortning av engelskans Hazard and Operability study (risk och tillförlitlighetsstudie) och är en metod för att genomföra riskanalyser. Metoden bygger på att en grupp med bred erfarenhet gör en detaljerad granskning av respektive process med inriktning mot person- och driftsäkerhet. På Gryaab

ansvarar avdelningen PoP för Hazopernas genomförande. Under 2015 har ca hälften av Gryaabs sexton anläggningsdelarna gått igenom. Vid genomgång av en anläggningsdel deltar 5-8 Gryaabanställda under ledning av två konsulter. Normalt krävs det tre möten (ca fyra timmar per möte) för att gå igenom en anläggningsdel. Resultatet av det som kommit fram av respektive Hazop hanteras sedan av gruppen som omnämns under Allmänt ovan. I oktober 2015 togs beslut om att utföra åtgärder inom anläggningsdel IN, den första anläggningsdel som hanterats, som en följd av den där genomförda Hazopen.

Det har varit positiva reaktioner från personalen som deltar i projekt men man påtalar att det tar mycket tid och att man förväntar sig att företagets ledning tar tag i det som blir resultatet av respektive genomförd Hazop.

Risk och sårbarhetsanalys

I januari 2015 lämnade Gryaab in den Risk och sårbarhetsanalys till staden som vd och avdelningscheferna för Drift, Projekt och Planering samt Teknisk försörjning tagit fram under hösten 2014. Det var avdelningen Samhällsskydd och beredskap på Stadsledningskontoret i Göteborg som via kommunledningen ställt krav på att samtliga förvaltningar och bolag i Staden skulle redovisa sina tio allvarligaste risker enligt den mall som utarbetats.

I juni presenterade staden sammanställningen Risk och Sårbarhetsanalys, Göteborgs Stad 2015. I augusti godkände kommunstyrelsen sammanställningen. Materialet ska ligga till grund fortsatt arbete inom staden. Bland annat har man valt ut sex områden som särskilt kommer vidareutvecklas under kommande mandatperiod. Ett av dessa områden är Vatten och Avlopp (inom Systemsammanbrott och infrastrukturstörningar).

5. Incidenter 2014-2015

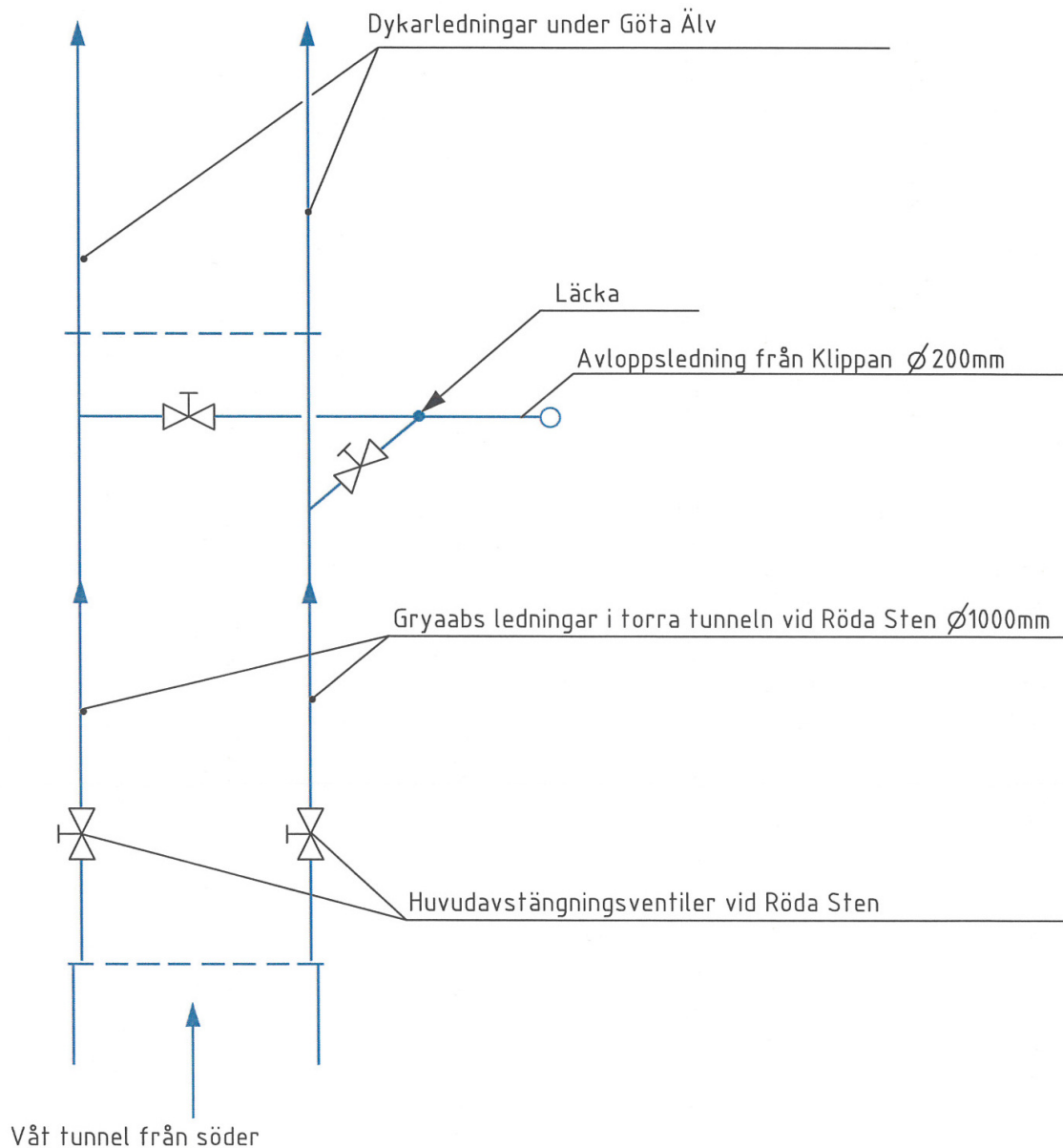
Redovisning av allvarliga incidenter på Gryaab mellan 2014 -11- 01 till 2015 -11- 01.

Incident i tunneln vid Röda Sten

I samband med arbetet att hitta metoder för att inspektera dykarledningarna under Göta Älv mellan Röda Sten och Färjenäs framkom att två ventiler på en anslutande avloppsledning från Klippan inte gick att manövrera. Att byta ventilerna, som var en nödvändighet för att kunna tömma och inspektera dykarledningarna, ansågs för riskabelt med hänsyn till ventilernas placering längst in i tunneln. Ett beslut har sedan tagits att bygga en flyktväg ut från denna del tunneln. Förutsättningar finns då för att kunna utföra ventilbyten.

Under augusti 2015 upptäcktes en läcka i anslutning till ventilerna på ledningen från Klippan, se figur 2 nedan. Läckan lagades provisoriskt med hopp om att lagningen skulle hålla fram till att den planerade flyktvägen ut från tunneln fanns på plats. Den 28 augusti på morgonen rapporterades om ett ökat läckage och på förmiddagen ökade läckaget ytterligare. Det var då vår tro att röret var på väg att gå sönder med risk att vatten skulle gå bakvägen från huvudledningarna med följden att den torra tunneln vid Röda Sten skulle vattenfyllas. En rad åtgärder vidtogs för att förbereda stängning av ventilerna vid Röda Sten och utpumpning av avloppsvattnet från tunnelsystemets södra del från Barlastplatsen och ut i Göta älv. Även berörda kommuner informerades om att det kunde bli aktuellt med utpumpning i lokala vattendrag i händelse av höga flöden. Via omreglering av ventilerna vid Röda Sten(flöde genom endast en av de två huvudledningarna) minskade trycket i läckpunkten och därmed även läckaget. Ett företag med specialistkompetens inom rörtätning kallades till platsen och kunde inom några dagar lägga på en utväändig tätningssmassa som stoppade läckaget.

Ledningar i torr tunnel vid Röda Sten

Figur 2. Principskiss. Läcka på rör, Röda Sten 2015

6. Sammanfattning

Incidenten på ledningen i tunneln vid Röda Sten i augusti är den händelse som varit den allvarligast under året ur säkerhetssynpunkt. Det har under flera år pågått ett arbete med att utreda konditionen på förbindelseledningarna mellan Gryaabs tunneldelar. Ledningarna är en svag punkt i systemet då de är svåra att inspektera. Detta är dock ett arbete som kommer att intensifieras efter incidenten vid Röda Sten.

Det som påverkat personalen mest under året är de genomförda riskanalyserna enligt Hazop-metoden. Det har varit mycket resurskrävande men samtidigt utvecklande för dem som varit inblandade i

arbetet. Resultatet som kommer ur detta arbete ska också bli en allmän höjning av processsäkerheten inom Gryaab.

De övningar som genomförts under 2015 har på olika sätt skapat engagemang hos personalen och förhoppningsvis ökat säkerhetsmedvetandet. Det är ett säkerhetsmedvetande som jag upplevs som gott och medarbetare, ansvariga chefer och skyddsombud gör ett bra arbete för att Gryaab ska vara en fortsatt säker arbetsplats.

Sven-Ove Pettersson
Säkerhetsansvarig

Gryaabs tolerabla risknivå - Beskrivning

B72002483 Version: 1

Gällande from 2015-11-06

(Gäller from 2015-11-06 tom 2017-11-05)

Gryaabs tolerabla risknivå

Rutin Gryaabs tolerable risknivå

1. Syfte och bakgrund

Denna rutin beskriver Gryaabs tolerabla risknivå. Tolerabla risknivån är dokumenterad i en riskmatris med olika färger som är definierad enligt nedan. En ”Gryaab” tolkning av de olika konsekvenserna finns beskriven. Exempel på konsekvenser finns nedan.

Gryaabs tolerabla risknivå är baserad på IPS (intressentförening för processsäkerhet) syn på tolerabel risknivå samt omvärldens bild av att hantera tolerabel risknivå. IPS riskmatris har en grov skala på sannolikheten. Högsta upplösningen på sannolikheten är < 1 år. Inom alldaglig riskbedömning kan det finnas ett behov av att ha en högre upplösning. Extern expert och granskare för framtagande av risknivå har varit Göran Davidsson, riskexpert COWI.

Gryaabs tolerabla risknivå ska sedan användas för att bedöma om identifierade risker inom vårt totala riskarbete. Både för att bedöma om åtgärd behövs samt prioritering av dessa åtgärder.

2. Konsekvensskala person/hälsa		
	Gryaabs definition	Exempel Gryaab
1	Övergående lindriga obehag	Blåmärken, skärsår, infektioner, virus, klämskador
2	Enstaka skadade, varaktiga obehag	Brutet ben/arm, hörsel nedsättning, krosskador
3	Enstaka svårt skadade, svåra obehag	Förlorad hörsel/syn, invaliditet, kemikalieexponering
4	Enstaka dödsfall, flera svårt skadade	Falloyckor med dödsfall etc, drunkningsolyckor, större kemikalieexponering
5	Flera dödsfall, 10-tals svårt skadade	Stor explosion, Stor epidemi med dödsfall

3. Konsekvensskala miljö		
	Gryaabs definition	Exempel Gryaab
1	Ingen egentlig skada	Mycket kortvarigt utsläpp av orenat avloppsvatten, dagar
2	Övergående kortvarig skada med liten utbredning	Överskridna gränsvärden
3	Reversibel långvarig skada med	Kortvarigt utsläpp av orenat avloppsvatten,

	liten utbredning. Kortvarig skada med stor utbredning	veckor Långvarig kallfackling, månader
4	Permanent skada med liten utbredning Långvarig skada med stor utbredning	Omfattande kontaminering av råvattentäkt, långvarigt utsläpp från reningsverket, flera månader
5	Permanent skada med stor utbredning	Inkorrekt användning av starkt kontaminerat slam

4. Konsekvensskala egendom

	Gryaabs definition
1	< 50 kkr
2	< 500 kkr
3	< 5 mkr
4	< 50 mkr
5	>50 mkr

5. Definition av grön, gul, rött:

	Gryaabs definition:
Rött	Icke tolerabel risk, ska åtgärdas i första hand genom konsekvens begränsade åtgärder. I andra hand via sannolikhetsbegränsande åtgärder Tidsperspektiv: åtgärd med minst möjliga fördröjning
Gult	Risken avvägs mot kostnadsnytta. Risker ska kontrolleras via t ex rondering, rutiner, skyddsåtgärder
Grön	Tolerabel risk, risken kan minimeras om möjligt med ringa medel.

6. Gryaabs riskmatris, (modifierad IPS matris):

		Konsekvens				
S a n n o l i k h e t	5 Mer än 1 gång per år					
	4 1 gång per 1-10 år					
	3 1 gång per 10-100 år					
	2 1 gång per 100-1000 år					
	1 Mindre än 1 gång på 1000 år					
		1	2	3	4	5
K o n s e k v	Person/Hälsa	Övergående lindriga obehag	Enstaka skadade, varaktiga obehag	Enstaka svårt skadade, svåra obehag	Enstaka dödsfall, flera svårt skadade	Flera dödsfall, 10-tals svårt skadade
	Miljö	Ingen egentlig skada	Övergående kortvarig skada med	Reversibel långvarig skada med liten	Permanent skada med liten utbredning	Permanent skada

e n s t y p			liten utbredning	utbredning. Kortvarig skada med stor utbredning	Långvarig skada med stor utbredning	med stor utbredning
	Egendom	< 50 kkr	< 500 kkr	< 5 mkr	< 50 mkr	>50 mkr

7. Gryaabs matris för alldaglig riskbedömning, (modifierad Prevent riskmatris):

Inom alldaglig riskbedömning kan det finnas ett behov av att ha en högre upplösning.

		Konsekvens				
S a n n o l i k h e t	5 Mindre än 1 gång per vecka					
	4 Mindre än 1 gång per månad					
	3 Mindre än 1 gång per år					
	2 Mindre än 1 gång per 10 år					
	1 Mindre än 1 gång per 100 år					
		1	2	3	4	5
	Person/Hälsa	Ofarlig eller bagatellskada	Skada utan sjukskrivning	Kortare sjukskrivning	Längre sjukskrivning	D öd s f a ll /l i v s l å n g a m e n

Medarbetarpolicy

Medarbetarpolicy är en sammanhållande policy för fler policies inom personalområdet. Till de flesta policies finns riktlinjer som närmare beskriver förhållningssätt, handlingar och aktiviteter som medarbetare och chefer arbetar efter. En policy ska ge dig vägledning och stöd som chef och medarbetare.

Genom ett öppet och positivt synsätt skapar vi förutsättningar för en arbetsmiljö, där vi trivs och mår bra. När vi mår bra gör vi också ett bättre jobb! Ett stort engagemang är något som kännetecknar Gryaab och i en öppen och positiv miljö kan engagemanget växa. De här tre nyckelorden, öppen, positiv och engagerad bildar Gryaabs värdegrund.

Värdegrund och förhållningssätt ger oss vägledning hur vi ska nå vår vision:
Tillsammans jobbar vi för ett renare hav.

Att känna motivation för sitt arbete är grundläggande för en god hälsa. Varje medarbetare på Gryaab ska därför ges förutsättningar att:

- Känna till verksamhetens mål och vision
- Förstå sin roll och betydelsen av det egna arbetet
- Påverka sin egen arbetssituation
- Känna ansvar för sin uppgift och ha de befogenheter som krävs
- Utveckla sin kompetens
- Ta ansvar för sin egen hälsa

Inom bland annat följande områden finns tydliga riktlinjer för företagets förhållande till medarbetarna:

Rekrytering

Lön

Kompetens- och personalutveckling

Friskvård

Arbetsmiljö

Likabehandlingsplan

Alkohol- och droger

Rehabilitering

Facklig samverkan

Medarbetar- och arbetsmiljöpolicy samt riktlinje för Göteborgs Stad

Gryaabs lånesituation 2015-10-31

Ränteexponering

Belopp i mkr

	Lån	Swaps	Räntetak	Ränteexponering %		Policy
0-1 år	668	-555	0	113	9	23-43
1-3 år	600	455	0	1055	83	23-43
> 3 år	0	100	0	100	8	23-43
Summa	1268	(555)	(0)	1268	100	100

Belopp i tkr

Lån	Slutdag	Aktuell ränta		
		Fast	Rörlig	
Koncernbanken		530 000		0,30%
Koncernbanken	2017-12	300 000		0,21%
Koncernbanken	2018-03	300 000	2,41%	
Koncernbanken		137 736	2,00%	Portföljlån
Summa		1 267 736		

Swaps	Slutdag	Aktuell ränta		
		Fast	Rörlig	
SE-banken	2016-11	100 000	3,73%	0,31%
SE-banken	2016-11	105 000	3,72%	0,31%
Koncernbanken, S431	2018-04	150 000	2,18%	0,30%
Koncernbanken, S433	2020-07	100 000	2,66%	0,30%
Koncernbanken, S417	2017-08	100 000	1,99%	0,27%
Summa		555 000		

 Saldo på kommunkontot per 2015-10-31 **-137 736** (Limit -195 000)

 Medelränta under året **2,40**

Våra korta lån har blivit ersatta av ett portföljlån på 180 mkr. Vi betalar ränta endast på utnyttjad lånesumma, dvs samma förfarande som vid en checkkredit. Totalt belopp att utnyttja är 180 mkr + gammal checkkredit på 15 mkr, dvs 195 mkr.

Aktuell ränta på portföljlånet är 2,0%. Den förväntas att sjunka lite till i år.

Bedömning av räntans utveckling är att den kommer att fortsätta att långsamt sjunka under resten av året. Därefter relativt stillastående eller långsamt stigande ränta.

Ackumulerat				Text	Helår		
Utfall	Budget	Avvik	Avvik % budget	Resultaträkning i tkr	Progn-15 augusti	Budget-15	Bokslut-14
				<u>Verksamhetens intäkter</u>			
250 000	250 000	0	0,0%	Taxor och avgifter	300 000	300 000	296 500
33 917	32 487	1 430	4,4%	Övriga intäkter	39 871	38 984	39 447
283 917	282 487	1 430	0,5%	Summa verksamhetsintäkter	339 871	338 984	335 947
				<u>Verksamhetens kostnader</u>			
				<i>Personalkostnader</i>			
40 283	42 170	1 887	4,5%	Löner/Arvoden	49 932	50 604	47 955
19 657	20 242	585	2,9%	Soc.avgifter/Pensioner	24 271	24 290	22 603
2 160	2 509	349	13,9%	Övriga personalkostnader	2 804	3 011	2 688
62 100	64 921	2 821	4,3%	Summa personalkostnader	77 007	77 905	73 246
				<i>Övriga verksamhetskostnader</i>			
20 227	20 595	368	1,8%	Anläggnings- och underhållsmaterial	25 278	25 620	24 506
9 473	11 693	2 220	19,0%	Entreprenader och köp av verksamhet	11 186	13 275	12 088
7 101	7 252	151	2,1%	Markhyror, fastighetservice	8 698	8 869	9 078
989	903	-86	-9,5%	Hyra av anläggningstillgångar	1 156	1 099	1 725
27 172	25 447	-1 725	-6,8%	Bränsle, energi och vatten	33 349	31 251	32 043
8 534	8 988	454	5,1%	Förbrukningsmaterial och reparationer	11 400	10 731	10 464
43 621	43 143	-478	-1,1%	Övriga verksamhetskostnader	52 067	51 370	55 209
117 117	118 021	904	0,8%	Summa övriga verksamhetskostnader	143 134	142 215	145 113
				<u>Av- och nedskrivningar</u>			
70 140	72 500	2 360	3,3%	Avskrivningar	85 190	87 000	85 459
70 140	72 500	2 360	3,3%	Summa avskrivningar	85 190	87 000	85 459
249 357	255 442	6 085	2,4%	Summa verksamhetens kostnader	305 331	307 120	303 818
34 560	27 045	7 515	27,8%	Summa verksamhetens nettokostnader	34 540	31 864	32 129
				<u>Finansiella intäkter</u>			
7	83	76	91,6%	Ränteintäkter	50	100	115
2		-2		Övriga finansiella intäkter			4
9	83	74	89,2%	Summa finansiella intäkter	50	100	119
				<u>Finansiella kostnader</u>			
24 099	26 833	2 734	10,2%	Räntekostnader	30 672	32 200	30 666
		0		Övriga finansiella kostnader			
24 099	26 833	2 734	10,2%	Summa finansiella kostnader	30 672	32 200	30 666
10 470	295	10 323	-3499,3%	Resultat efter finansiella poster	3 918	-236	1 582

Underskrift:

 Anders Åström

Nyckeltal

Ackumulerat				Text	Helår		
Utfall	Budget	Avvik	Avvik % budget	Resultaträkning i tkr	Progn-15 aug	Budget- 15	Bokslut- 14
				<u>Ovriga intäkter</u>			
4 402	4 388	14	0,3%	Slutna system	5 414	5 265	5 198
2 890	3 108	-218	-7,0%	Organiskt avfall	3 497	3 730	3 774
7 320	6 333	987	15,6%	Värmepumpen Göteborg Energi	8 380	7 600	8 172
14 254	13 417	837	6,2%	Biogas Göteborg Energi	17 474	16 600	16 746
				<u>Verksamhetens kostnader</u>			
21 573	19 298	2 275	11,8%	Slam	28 349	23 250	31 126
15 221	14 866	355	2,4%	Kemikalier (Samlat)	18 497	18 745	19 036

PoP
Bosse Enström

Lägesrapport

EN2013, Förbättrad kvävereringskapacitet

Projektering

Projektering pågår av:

BE07 Anläggningskomplettering: div. bygganpassningar. Bl.a. fläkthus 25, ventilationskanal och skorsten på EN inloppskanal.

BE08 Mark. Arkitekter ska ta fram ett förslag på utformning av mark.

Markprojektering söder om EN anläggning pågår. Befintliga gamla rör och brunnar i mark kommer att läggas om.

Genomförande av entreprenader

Pågående arbeten:

BE04. EN-bassänger, kulvertar och tätt DC-hus pågår. Gamla avloppsledningar byts ut och marken återställs till körbart skick söder om DC byggnad.

ME02. Installation av rörsystem, pumpar och instrument har påbörjat arbeten i försörjningskulverten.

ME04A: Installation av mek. utrustning har påbörjats i norra bassängblocket.

ME05: Installation har ca. hälften av alla luckor är utförd.

ME06 Installation av avlastningsledning 1200 mm. mellan ED och SF pågår.

ME07 Bärare till ED. Alla bärare är levererade till ED bassängerna.

Installation av varustransporthiss pågår i försörjningskulverten.

Upphandling

- ME03 Blåsmaskiner, rör och armatur. Beställd av SK Licenssvets. Kostnad inom prognos.
- ME04B Bärare till EN. Beställd. Referenser är kontrollerade. Kostnaden är lite högre än prognos beroende på dollarkursen.
- ME04C Omrörare till EN. Är annonserad. Sista anbudsdag 2015-11-30.
- EE01 EI-entreprenad: Entreprenaden är tilldelad till Midroc Electro. Kostnad inom prognos.
- VE01 Ventilationsentreprenad: Entreprenaden är tilldelad till Ventab. Kostnad inom prognos.
- Sprinkler: Entreprenaden är beställd av Caverion Sverige AB. Kostnad inom prognos
- RE01 Rörentreprenad: Inga anbud har kommit in. Direktupphandling pågår.
- BE09b Utvändigt stål är annonserad. Sista anbudsdag 2015-11-24

Tider

Tidplanen är i stora delar sammanflätad med DC. Arbetet med tidplanen i projektens slutfas återstår. Start av provdrift av EN anläggning är senarelagd med två månader och bedöms nu att starta i oktober 2016.

Ekonomi

Totalt har fakturerats ca 163 mkr och beställts för 180 mkr i projektet till och med 2015-10-31. Slutprognosen för projektet är oförändrad och inom 360 mkr.

PoP
Mats Strandberg

Lägesrapport för projekt Lokaler 2009 DC

Projektläget

Projektet fortlöper enligt plan. Projektet är uppdelat i 3 huvudentreprenaden:

- BE01, schaktentreprenad godkändes vid slutbesiktning 2014-07-04.
- BE04, tätt hus (platsgjuten betong, prefabstomme) planeras klar för slutbesiktning i maj 2016.
- BE06, stomkomplettering och alla installationer, upphandlas under våren 2016.

Läget i BE04 är att bottenplatta med grundförstärkning, källarväggar, ramp och utrymningskulvert är klara. Håltagning in i befintligt byggnad CB är klara. Bjälklag och fasader börjar monteras vecka 48. Tätt hus följer tidplan och blir klart i maj 2016.

Förfrågningsunderlaget för BE06 påbörjas i december 2015 och ska vara klart i februari 2016 varpå upphandlingen annonseras. Upphandlingen planeras vara klar i maj 2016.

Ekonomi

Ursprunglig budget för projekt DC som beslutades på skisskalkyler 2012 var 74 mkr.

I juni 2014 när DC till stora delar var färdigprojekterad, så reviderades budget till 105 mkr varav 1,9 mkr utgörs av reserv för oförutsatt och ca 6 mkr för index/prisutveckling sedan kalkyl 2012.

BE01 slutfördes till en kostnad på 2,8 Mkr för DC.

BE04 med budget 36,0 Mkr inkl ändringar och tillägg är beställd. Utfall följer budget.

BE06 med budget 43,0 Mkr är ännu ej upphandlad. Byggkonjunkturen 2015-2016 förväntas påverka både antal anbud och prisnivå.

Prognosen för projektet är fortsatt 105 mkr.

Tidplan

Planeringen för projektet är i dagsläget:

- Byggentreprenad BE04 tätt hus blir klar i maj 2015.
- Förfrågningsunderlag BE06: 2015-12 – 2016-02.
- Upphandling BE0: 2016-03 – 2016-05.
- Byggnation BE06: 2016-07 – 2017-08.
- DC planeras vara klar för inflyttning 2017-09.

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-10-08	0132/15	Företagsinteckningsnummer 19721206.35.43	Expeditionsnota och underrättelse om slutlig dödning	Lantmäteriet / Gryaab AB	Mats Ödman
2015-10-08	0142/15	Korncernledningsarvode	Beslut om modell för koncernintern fakturering av Göteborgs Stadshus AB:s ledningskostnader	Göteborgs Stadshus AB / Gryaab AB	Anders Åström
2015-10-09	0141/15	Pe3 - Företagshälsovård	Tilläggsavtal företagshälsovård - 2016.01.01-2016.12.31	Gryaab AB / Pe3	Christina Suneblad
2015-10-09	0143/15	Bolagsverket 2015	Meddelande om inkommen komplettering till Bolagsverket för 556137-2177	Bolagsverket / Gryaab AB	Anders Åström
2015-10-09	0143/15	Bolagsverket 2015	Registreringsbevis från Bolagsverket för 556137-2177, ärendenummer 496516/2015	Bolagsverket / Gryaab Ab	Anders Åström
2015-10-09	0153/15	Begäran om allmänna handlingar	Begäran och svar - Uppdatering av sändlistor för utskick - ledamöter	Stadsrevisionen Göteborgs stad / Gryaab AB	Mats Ödman
2015-10-09	0153/15	Begäran om allmänna handlingar	Begäran och svar - Uppdatering av sändlistor för utskick - ersättare	Stadsrevisionen Gryaab AB / Göteborgs stad	Mats Ödman
2015-10-09	0153/15	Begäran om allmänna handlingar	Begäran och svar - Uppdatering av sändlistor för utskick - fackliga	Stadsrevisionen Gryaab AB / Göteborgs stad	Mats Ödman

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-10-12	0085/15	Styrelseprotokoll 2015	Protokoll Nr 4/2015 - sammanträdesdatum 2015-09-25	Gryaab AB	Mina Popal
2015-10-12	0137/15	Entledigande från politiskt uppdrag	Protokollsutdrag KF smtr 2015-09-28 - avsägelse fr Dan Björk (M) fr förtroendeuppdrag	sektor kommunstyrelse Ale kommun / Gryaab AB	Line Norlin;Mina Popal
2015-10-13	0105/13	Projekt Lokaler 2009	Konsultansvar, Grundläggning DC - svar till IF's mail 1/10-15 angående reklamation	Gryaab AB / IF	Mats Strandberg
2015-10-14	0111/15	Delegationer vid frånvaro	OFR ersätter DLU 15-21/10	Gryaab AB	Line Norlin
2015-10-14	0144/15	Forskningsbidrag - universitet	Letter of intent	Gryaab AB / Chalmers Universitet, Göteborgs Universitet, Lunds Tekniska Universitet	Christina Suneblad
2015-10-15	0153/15	Begäran om allmänna handlingar	Svar på begäran - Beställning av fakturainformation	Jenni Chan Gryaab AB / Merzell AB	Mats Ödman
2015-10-15	0154/15	Göteborgs Stadshus AB - sammanträden	Expediering - GSHAB 150928 §5 Sammanträdestider och ägardialog 2016	Göteborgs Stadshus AB / Gryaab AB	Anders Åström
2015-10-16	0135/15	Bankavtal, fullmakter och e-	Tullverket - anmälan om tillgång		Mats Ödman

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
		tjänster 2015	till Mina sidor och anmälan av behörighetsadministration	Gryaab AB / Tullverket	
2015-10-19	0105/13	Projekt Lokaler 2009	Godkännande av slutrapport för avhjälpanåtgärder Gryaab lokaler 2009/EN2013 - BE1	Miljöskyddsavdelningen Länsstyrelsen Västra Götalands län / Gryaab AB	Mats Strandberg
2015-10-19	0111/15	Delegationer vid frånvaro	Delegation vd 2015-10-21	Gryaab AB	Line Norlin
2015-10-20	0111/15	Delegationer vid frånvaro	Eva-Li är TF AC PoP 20-22/10	Gryaab AB	Line Norlin
2015-10-20	0135/15	Bankavtal, fullmakter och e- tjänster 2015	Skatteverket - ansökan e-tjänst - deklarationsombud	Gryaab AB / Skatteverket	Mats Ödman
2015-10-21	0108/15	Arkivnämnden informerar	Beslutsgången för de dokument som ska upprättas enligt arkivreglementet och dess riktlinjer	Arkivnämnden, Regionarkivet / Gryaab AB	Line Norlin;Mats Ödman
2015-10-21	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Fråga - Rening av nitrat innehållande kondensat?	Anette Heijnesson Hultén Akzonobel / Gryaab AB	Ellinor Günther
2015-10-22	0157/15	Förfrågningar och synpunkter 2015	Svar - Rening av nitrat innehållande kondensat?	Gryaab AB / Akzonobel	Ellinor Günther

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
2015-10-23	0088/13	Uppdragskörning	Förlängning: 2016.03.01 - 2017.02.28	Gryaab AB / Quickbudet	Christina Suneblad
2015-10-23	0135/15	Bankavtal, fullmakter och e-tjänster 2015	Swedbank - banktjänst ID-metod företagsdosa_Anders Åström	Swedbank / Gryaab AB	Mats Ödman
2015-10-23	0155/15	Fullmakter - representera Gryaab	Gryaab:s talan vid konstituerande möte för ideella föreningen Biogassymbolen	Gryaab AB / Carl-Olof Zettermann	Anders Åström
2015-10-23	0156/15	Zurich - VD- och Styrelseansvarsförsäkring 2015/2016	Försäkringsbrev och kort PM om försäkringen	Försäkrings AB Göta Lejon Göteborgs Stad / Gryaab AB	Sven-Ove Pettersson
2015-10-27	0056/14	Skrotnings-, reparations- och underhållsarbeten i berganläggning	Förlängning_BESAB AB_2015.12.01-2016.11.30	Gryaab AB / BESAB AB	Christina Suneblad
2015-10-27	0094/14	Betongarbeten	Förlängning_SBK AB, BESAB AB och Gatu och Väg Väst AB_2016.04.01-2017.03.31	Gryaab AB / Spännbalkskonsult AB (SBK), BESAB AB och Gatu och Väg Väst AB	Christina Suneblad
2015-10-27	0135/15	Bankavtal, fullmakter och e-tjänster 2015	Skatteverket - behörighet e-tjänst - deklarationsombud	Skatteverket / Gryaab AB	Mats Ödman
2015-10-28	0111/15	Delegationer vid frånvaro	JNO ersätter SOP som AC-TF 2015-10-19 och 30.		Line Norlin

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
				Gryaab AB	
2015-10-28	0158/15	Klagomål på lukt - 2015	Telefonsamtal - uppföljning och avvikelserapport på samtal gällande dålig lukt i hamnområdet - Ärendenr: [gry-00629-15]	Gryaab AB	Doug J Lumley
2015-10-30	0061/15	Planärenden 2015	Revidering av järnvägsplan efter granskning - TRV 2015/20804	Trafikverket / Gryaab AB	Sven-Ove Pettersson
2015-10-30	0111/15	Delegationer vid frånvaro	Fredrik Davidsson är TF AC på UKM 2-6/11 2015	Gryaab AB	Line Norlin
2015-11-02	0111/15	Delegationer vid frånvaro	RWA ersätter DLU 4-6/11	Gryaab AB	Line Norlin
2015-11-02	0159/15	Direktiv från Göteborgs Stadshus AB	Ny ärendeberedningsprocess i Göteborgs Stadshus AB	Göteborgs Stadshus AB / Gryaab AB	Anders Åström;Mina Popal
2015-11-03	0160/15	Klassning av miljöfarlig verksamhet och beslut om årlig avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	Syrhåla 2015-2018	Miljöskyddsensheten Länsstyrelsen Västra Götalands län	Jan Mattsson
2015-11-03	0160/15	Klassning av miljöfarlig verksamhet och beslut om årlig avgift för prövning och tillsyn	Ryaverket 2015-2018	Miljöskyddsensheten Länsstyrelsen Västra Götalands	Jan Mattsson

Datum	Diariernr	Ärende	Händelse	Avsändare/Mottagare	Handläggare
		enligt miljöbalken		län	
2015-11-05	0111/15	Delegationer vid frånvaro	JEI ersätter SOP so m AC-TF fredag 2015-11-06	Gryaab AB	Line Norlin
2015-11-06	0085/15	Styrelseprotokoll 2015	Protokoll Nr 5/2015 - sammanträdesdatum 2015-10-16	Gryaab AB	Mina Popal
2015-11-06	0145/15	Månadsrapporter - reningsresultat	Gryaabs månadsrapport september 2015	Gryaab AB	Jan Mattsson
2015-11-10	0120/13	Anläggningsinformations-/Konstruktionssystem	Förlängning av ramavtal - ny period 2016-02-29 - 2018-02-28	Gryaab AB / Siemens Industry Software AB	Christina Suneblad
2015-11-12	0174/12	Seveso	Avanmälan av Ryaverket som Sevesoanläggning	Miljöskyddsenheten Gryaab AB / Länsstyrelsen Västra Götaland	Jan Mattsson

Fredrik Davidsson, Cecilia Press,
Carina Blid

Rapport från Uppströmsenheten

Information om händelser från 2015-08-18 till 2015-11-12

Remissyttranden enligt Miljöbalken (som Gryaab har handlagt/skrivit, nota bene)

Kungälvs sjukhus har lämnat in en anmälan om miljöfarlig verksamhet till Kungälvs kommun då sjukhuset överskrider 200 vårdplatser, vilket är gränsen för anmälningsplikt. Vi ansåg bland annat i yttrandet att risken för oljeläckage från reservkraftsanläggningen borde ha varit bättre beskriven i anmälan och att rutinerna för provtagning av spillvatten bör finnas i verksamhetens kontrollprogram.

Lantfisk AB i Ale kommun. Vi har fått lämna synpunkter på bolagets anmälan om miljöfarlig verksamhet, en landbaserad fiskodling med en årlig produktion av matfisk på 15 ton. Anläggningen består av slutna recirkulerande system. Vid ett totalt haveri kan systemet behöva tömmas till spillvattennätet. I yttrandet säger vi att redovisning behövs av om det används vaccin, antibiotika eller andra läkemedel i odlingen på ett sätt som gör att det kan nå spillvattennätet. Bolaget använder analyskemikalier som innehåller kadmium och kvicksilver. Vi har sagt att förbrukade analyskemikalier ska samlas upp och lämnas som farligt avfall samt att bolaget bör undersöka alternativa analysmetoder.

Göteborg Landvetter Airport, Swedavia AB har fått tillstånd för flygverksamheten men domen har överklagats av både sökande och flera remissinstanser. I domen finns villkor med begränsningsvärden på ett antal parametrar för utsläpp till det allmänna spillvattennätet. Begränsningsvärdena gäller mätt i flygplatsområdets anslutningspunkt. Vi har i vårt yttrande över överklagandet vidhållit det vi sagt i yttrandet över ansökan, dvs. att vi anser att begränsningsvärden för utsläpp till spillvatten måste gälla efter varje utsläppspunkt. Såväl Länsstyrelsen i Västra Götaland som Naturvårdsverket har framfört samma invändningar mot skrivningen i villkoret i sina respektive överklaganden.

RGS 90 Sverige, hanterar avfallsfraktioner i Torslanda och söker nytt tillstånd för utökad verksamhet. En del i prövningen avser vattenverksamhet (grundvatten) och där har Gryaab inga synpunkter på att ansökan behöver kompletteras.

Hans Andersson Recycling AB, Hisings Backa, har ansökt om utökad avfallshantering. Gryaab har i yttrandet beskrivit att ytterligare åtgärder och skydd behövs för både dag- och spillvattennätet och Göta Älv. Exempel på några av kraven från Gryaab är att bättre uppsamling krävs vid lossning och lastning av flytande avfall och farligt avfall. Kemikalier (fasta/flytande) ska hanteras på invallad hårdgjord yta. Ny provtagning bör göras för att kontrollera om reningen är tillräcklig. Kontrollprogrammet behöver utökas, periodisk besiktning behöver ske regelbundet.

Däckia, Hisings Backa, har en däcktvätt. Vattenprov från denna har analyserats. Gryaab har till Miljöförvaltning angett att det är fel att dagvatten från fastigheten är sammankopplad med befintlig

oljeavskiljare, som tar emot däcktvättvatten. Vidare är däcktvättvattnet kraftigt förorenat så det är tveksamt om oljeavskiljaren kan klara att rena alla föroreningar.

Volvo Bil i Göteborg AB, har en däcktvätt i Tuve och vattenprov från denna har analyserats. Gryaab har till Miljöförvaltning angett att tvättvattnet är helt olämpligt att leda direkt till spillvattennätet. Halterna av olja, flertalet tungmetaller, COD (organiska ämnen) och suspenderade ämnen är för hög. Det är tveksamt om oljeavskiljaren kan klara av att rena alla föroreningar. Bolaget har efter att ha tagit del av yttrandet kommit fram till att allt däcktvättvatten kommer att samlas upp och skickas som farligt avfall. Bra hanterat!!

Akzo Nobel, Bohus, har till Länsstyrelsen anmält att man vill använda andra typer av silaner och även ökade mängder (totalt ca 300 ton per år) vid en av sina fabriker. Bolaget ansöker om tillåtet utsläpp av 300 kg silan till spillvattennätet. Gryaab har granskat de ekotoxikologiska underlagen från bolaget och bedömt nedbrytbarheten och andra egenskaper hos silanerna samt risker för avloppsverket, slam och recipient. Bolaget har bra rutiner för att utsläppen av silaner ska bli så låga som möjligt. Gryaab kan acceptera den ökande användningen men vill att nivån på utsläppet inte ska överskrida 200 kg då ämnena ännu inte är helt undersökta fullständigt. Årlig utsläppt mängd måste rapporteras.

ST1 Supply, Skarvikshamnen, ansöker om tillstånd till befintligt oljedepå. Gryaab har synpunkter på tre av bolagets villkorsförslag. Hårdgjord yta är inte tillräckligt när det gäller förvaring av kemikalier och avfall. Istället bör invallning anges i villkor. Föreslagna oljehalter kan sänkas då halterna idag är lägre. Vad som avses med "huvudmannen för reningsanläggningen" bör definieras. Slutligen bör anges att kemikalier eller kemiska ämnen inte ska få tillföras det kommunala avloppsreningsverket, att ämnen inte får störa reningsverket är inte tillräckligt.

Alucrom AB, Arendal, söker tillstånd för ytbehandling av metallkonstruktioner. Vattenutsläpp uppkommer från spolplattan för rengöring av metallgods. Gryaab anger i yttrandet till Länsstyrelsen att bolaget måste klargöra vad som utgör COD i spolvattnet. Endast miljögodkända tvätt- och avfettningsmedel ska användas. Provtagning måste göras för att undersöka om reningen via oljeavskiljaren är tillräcklig. Vidare att färgvatten inte får ledas till spillvattennätet. Lossning och lastning av flytande kemikalier och avfall ska ske så att spill kan samlas upp.

Hedlunds Pappersindustri har skickat en anmälan om mindre ändring för tillståndspliktig verksamhet. Ändringen består av övergång från lösningsmedelbaserad till vattenbaserad färg. Ändringen medför att verksamheten nu vill släppa renat processvatten till spillvattennätet. Gryaab har i yttrande krävt kompletterande beskrivning samt provtagning på samtliga procesströmmar. Utvärdering av reningseffekt och eliminering av toxicitet av ingående komponenter måste säkerställas innan något vatten får släppas till Ryaverket.

Utsläpp

Kromförorening

I ett försök att identifiera orsak bakom tillfälliga förhöjda halter krom på inkommande vatten till Ryaverket har en pågående spårning med passiva provtagare i ett industriområde.

Dieselolja

Diligentias fastighet på Gullbergsvassgatan 10, släppte ut 2-3 m³ villaeldningsolja i september i samband med nedmontering av oljetanken. När tanken skulle skrotas utfördes ej nedmontering av nivåalarm och en direktbeställning gick till entreprenör om påfyllning. Entreprenör fyllde på 2-3 m³ eldningsolja som rann rakt ner i avloppsbrunn i lokalen. Utsläpp upptäcktes genom att lukt

rapporterades av Besab i avloppstunnel vid Björnåsen. Utsläppet gick vidare till Kodammarnas pumpstation där merparten av oljan kunde hållas kvar genom att justera nivån. Trots att merparten samlades i Kodammarna kunde olja detekteras i Ryaverkets försedimentering efter ca fyra timmar och efter ytterligare en timme senare kändes doft vid aktivslambassängerna. Bedömning gjordes att nitrifikationssteget inte behövde förbiledas. Sanering utfördes i Kodammarna. Utsläppet är anmält av Miljöförvaltningen som misstänkt miljöbrott till Polisen.

Propylenglykol

Natten mellan den 28 september till 29 september, gick ett rör sönder, på Poppels Bryggeri, Mölnlycke Fabriker. Röret innehöll köldvätska och var del i ett slutet system. Köldvätska rann från hålet ner i en spillvattenbrunn. Volymen uppskattas till ca 2500 - 3000 liter, 30 %, vilket innebär ca 1000 liter ren propylenglykol. Propylenglykol är dock lättnedbrytbart och används bl.a. som livsmedeltillsats, i hudkräm, snus mm. Alltså inga risker för Ryaverket.

Tallolja

Hallens Transport AB välte med sin tankbil, innehållande 27 ton tallolja den 2 oktober. Tallolja rann ut på vägbanan och vidare mot intilliggande dike. Enligt ledningskartan skulle det skulle rinna till närliggande dagvattenledning men olja identifierades även i en spillvattenbrunn vid Banehagsgatan, rinntid ca 1 h till Ryaverket. Talloljan bedömdes som lättnedbrytbar och relativt ofarlig. Oljans densitet medför att det inte var säkert att den skulle synas på ytan samt dess svaga lukt (luktar svag såpa) försvårade sökning av tallolja på Ryaverket. Inget kunde dock noteras på Ryaverket under fredagen. Miljöförvaltningen bedömde ärendet avslutat efter sanering på fredagen.

Måndagen den 5 oktober upptäckte Uppströmsenheten vid kontroll att olja fortfarande rann i dagvattenledningarna. Miljöförvaltningen kontaktades och saneringsföretag fortsatte sanering av området. Miljöförvaltningen skickade även omfattande åtgärdskrav på sanering och utredning till Hallens Transport. Den 7 oktober hade ca 19 ton samlats upp från dagvattennätet. Vid vidare utredning upptäcktes ett påstick från dagvatten till spillvattenledning som ej var utmärkt på ritningar, vilket förklarar oljan i spillvattenledningen. Ingen påverkan kunde dock ses på Ryaverket.

Pågen

Utsläpp av deg- och fettliknande spillvatten har skett till Järnbrottsdammen under ca en månads tid (från den 30 september). Utsläppen har härletts till Pågen. Miljöförvaltningen, Kretslopp och Vatten samt Gryaab har med gemensamma krafter hanterat arbetet kring utsläppet samtidigt som entreprenörer kontinuerligt arbetat med att sanera järnbrottsdammen för att skydda nedströms recipient (som är ett naturskyddat område).

Efter filmning av vattenledningar hos Pågen hittades skador på spillvattenledning, därför har processvatten efter fettavskiljare läckt till dagvattenledningen som leder till Järnbrottsdammen. I dammen har höga halter av COD (organiska ämnen) detekterats och kraftig lukt av svavelväte har känts. Dammen har påverkats så att funktionen slagits ut och rening av dagvatten inte längre kan ske. Fiskar i dammen har dött. Åtgärder i form av omledning från dag- till spillvattennätet utfördes den 3 november av Kretslopp och Vatten, för att förhindra att det förorenade vattnet läcker vidare till Stora Ån och Välenviken som är naturreservat. Pågen har åtgärdat läckaget under vecka 45. Vidare sanering av järnbrottsdammen kommer att behövas. Gryaab har skickat kompletterande synpunkter på Miljöförvaltningens krav på skyddsåtgärder för att säkerställa att utgående processavloppsvatten har hushålls spillvattenkvalité. Vidare att utredning behövs över fettavskiljarens kapacitet om den är tillräcklig samt vilka åtgärder som är nödvändiga för att minska risken för vibrationer i mark över befintliga rörledningar. Beroende på utfall av utredningen kan krav komma att sällas på utökad dimensionering av slamavskiljning, fettavskiljning och eventuellt kompletterande reningsteknik.

Diesel från lastbilstank

Olycka med lastbil inträffade i korsning mellan södra och östra hamngatan den 9 oktober. Tanken på bilen gick sönder och uppskattningsvis läckte 200-400 liter diesel ut. Ledningsnätet från platsen leder till Kodammarna. Rinntiden till Kodammarna är ca 1-2 timmar men ingen diesel kunde noteras efter angiven tid. På Ryaverket kunde heller inget noteras. Troligen hade uppsamlingsarbetet vid olycksplatsen fångat upp det mesta.

Amhult, Torslanda, pumpstationen, är påverkad av troligen fett och behöver underhållas mer än normalt. Uppströmsenheten har en pågående spårning av tillflödena för att undersöka vilken verksamhet som är orsaken.

Övrigt

Ständigt pågående är yttranden över bygglovsansökningar för verksamheter som antingen behöver oljeavskiljare eller fettavskiljare. Genom dessa ansökningar får vi kännedom om de små verksamheterna och kan bedriva uppströmsarbete där.

ASSA OEM kommer att flytta delar av sin verksamhet till Härryda och har avslutat ytbehandlingsverksamheten. På Gryaabs begäran om miljöriskanalys för stängning och nedmontering av ytbehandlingen utfördes platsbesök i september, under besöket togs en riskanalys fram. Verksamheten ska återkomma med svar på uppkomna frågor som t.ex. vad som ligger på deras respektive nya ägarens ansvar.

Gryaab har fått möjlighet att yttra sig gällande **kvicksilversanering vid tandläkarmottagningar** i Mölndal och Göteborg.

Gryaab har gett underlag till Miljöförvaltningen i samband med framtagande av nya rutiner för **hantering av borrhax och borrhatten från bergvärmeborrning**.

Yttrande har lämnats gällande **Bim Kemi:s** egenkontrollprogram, där nya varningsvärden har angetts för microtox (akuttoxicitet).

Gryaab har närvarat på periodisk besiktning **Högsbo och Rosenlunds Kraftvärmeverk**.

Nytt bryggeri med namn **Göteborgs Nya Bryggeri** har startat sin verksamhet i Pripps gamla lokaler. Yttrande har lämnats gällande krav på processavloppskvalité.

Diskussioner har hållits med **Liseberg** angående krav på oljeavskiljare vid åkattraktioner samt miljökrav på rengöringsmedel.

Revaq, deponianslutningar. Tolerabelutredning är en del av pågående hållbarhetsanalys för lakvatten. De första analysresultaten har nu utvärderats för de anslutna deponierna **Brudaremossen, Tagene samt Sörmossen**. Resultaten indikerar att lakvatten från Brudaremossen efter rening uppfyller kraven för tolerabelt lakvatten. Tagene och Sörmossens deponier uppfyller inte kraven för tolerabelt lakvatten med avseende på PFOS. För Tagene deponi krävs en rening av PFOS på 95-100 % för att uppfylla kraven. Om Tagene deponi kopplades bort skulle både Brudaremossen och Sörmossen uppfylla

tolerabelkraven. Diskussion pågår med Revaq om hur halter under detektionsgräns ska hanteras i tolerabelberäkningarna, vilket är avgörande för bedömningen.

HR och kommunikation
Ellinor Günther
Kommunikationsansvarig

Mediebevakning – sammanfattning 151001-151031

Gryaab/Ryaverket

Gryaab syns fem gånger under oktober. Merajobb.se twittrar om en ledig tjänst. Susanne Tumlin twittrar om den insamling Gryaabs medarbetare startat till förmån för människor på flykt. Vi satte ett mål på 8 000 kronor och mer än dubblade det målet. Vi är oerhört glada och stolta över Gryaabs personals engagemang!

Svenskt Vatten skriver om Eureau som var på möte i Milano. Gryaab är representerat i Eureau genom Susanne Tumlin. På mötet framfördes kritik mot vattendirektivet.

Representanter från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Moderaterna tycker olika i frågan om Kretslopp och vattens planer på att bygga en torrättningsanläggning i samarbete med Renova. Det syns i två repliker i Göteborgs-Posten. Ordföranden i Gryaabs styrelse skriver under den replik som är positivt inställd till anläggningen.

En tjej som läser en Yrgo-utbildning (Vuxenutbildning för att skaffa sig ett yrke eller byta inriktning) har varit på besök på Gryaab. Hon beskriver i sin blogg vad hon lärt sig och ger mycket beröm till Mehdi Basiri på Gryaab som ansvarade för besöket.

Uppströms

Åtta artiklar som rör uppströmsfrågor har sparats i oktober.

- I Simrishamn drar kommunen åt handbromsen för den stora miljöinsats som reningsverket ska göra. Satsningen ska bland annat leda till att reningsverket ska kunna ta bort läkemedelsrester. Projektet har dragit iväg rejält kostnadsmässigt och projektledaren kommer att bytas ut.
- Sundsvalls-Posten skriver om Tivoliverkets reningsprocess. I reportaget tas uppströmsfrågor upp. Bland annat berörs fettproblematik, skräp och kemikalier.
- Högsolan i Kristianstad har utvecklat ett analysinstrument för att mäta läkemedelsrester i slammet som sprids på åkermark. Det här rapporterar SVT Skåne, Norra Skåne och Kristianstadsbladet.
- Ny teknik skriver en artikel som handlar om problematiken med skräp och i synnerhet tvättlappar och pappershanddukar som kommer till reningsverken i Stockholm.
- Svenskt Vatten skriver i ett pressmeddelande att MistraPharmas styrelse lämnat in ett förslag till Miljö- och Energidepartementet samt Socialdepartementet. Förslaget handlar om att ett nytt center bildas på Läkemedelsverket. Forskningen kommer bland annat att fokusera på att identifiera och hantera risker med potentiellt miljöfarliga läkemedelssubstanser.
- En mängd tidningar (TT-nyhet), bland annat Helsingborgs Dagblad och Uppsala Nya tidning skriver om en studie som visar att fiskar som utsätts för ett vanligt läkemedel mot depression blir slarvigare när de bygger sina bon.
- SVT Uppsala och Ny teknik skriver om Knivsta som är först i landet med att installera rening av läkemedelsrester. Vattnet från reningsverket rinner ut i en liten å och späds

inte så mycket som det skulle om vattnet leddes ut till en sjö eller vik. Därför är problemet med läkemedelsrester extra tydligt för Knivsta.

- De flesta tidningar, bland annat Västerbottenskuriren (TT-nyhet), skriver om en avhandling från Stockholms universitet. I analyserna av de 60 plagg från olika klädkedjor som testats, fanns flera tusen olika ämnen. Många av dessa ämnen fanns inte med på tillverkarnas listor. Några av de kemikalier som identifierades var antingen misstänkta eller bevisat cancerframkallande samt giftiga för vattenlevande organismer.
- Ny teknik skriver om ett silverutsläpp till Henriksdals reningsverk. Stockholm vatten tar nu allmänhetens hjälp för att hitta källan och uppmanar folk att höra av sig med tips.

Hav

Nio artiklar om havsmiljö har sparats under perioden.

- Lena Melin skriver i sin politiska kolumn på Aftonbladet om att fler länder inför avgifter på plastpåsar. Centern föreslår en miljöavgift på påsar som tillverkas av oljeprodukter.
- Svenskt Vatten stödjer förslaget om att avveckla vattenmyndigheterna till förmån för Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelser. Det här skriver det i en notis på sin webbplats.
- Forskare vid Havsmiljöinstitutet vill att myndigheter, företag och inte minst konsumenterna tar större ansvar kring den ökande köttkonsumtionen. De menar att köttkonsumtionen är en förbisedd orsak till övergödningen i havet. Det här skriver Dagens Nyheter. Representanter från Sveriges nötköttsproducenter får uttala sig och de menar att en köttskatt är lika dumt som skatt på godis. Folk äter kött för att det är gott och näringsrikt. Problematiken enligt dem är importerat billigt gött samt att man borde satsa på bättre rening på reningsverken. Drygt 50 andra tidningar har i stort sett samma nyhet då TT gör en kortversion av DN:s artikel. Dagarna efter DN:s artikel är det fler tidningar som skriver om problematiken med köttkonsumtion ur olika perspektiv. Bland annat skriver Bohuslänningen en variant med fokus på Skagerak. Även miljömagasinet och Ttela gör egna varianter. I slutet av oktober skriver Johan Paulsson, från organisationen Köttfri måndag, en debattartikel som publiceras i bland annat allehanda.se, Sundsvalls tidning, Ljusnan och Söderhamnskuriren med anledning av Havsmiljöinstitutets önskan om större ansvar kring den ökande köttkonsumtionen. Han har även tittat på WHO:s rapport som listat processat kött som cancerframkallande. De här rapporterna visar enligt honom att en köttskatt verkligen behövs.
- Länsstyrelsen i Stockholms län skriver i ett pressmeddelande att vattenkvaliteten i östra Mälaren blir allt bättre. Det beror på de åtgärder som vidtagits i sjöns tillrinningsområde och närområde. Exempel på är att det på senare tid gjorts förbättringar på reningsverken samt att det byggts utbyggd rening av dagvatten från vägar och tätorter.

Slam/Biogas

Sex artiklar som rör slam eller biogas har sparats under perioden.

- Finnsångs tekniska verk satsar 23 miljoner på en högmodern biogasproduktion. Axsäter kommer att bli självförsörjande på värme och få ett bra tillskott av el. Det här skriver Norrköpings Tidningar.
- Högskolan i Halmstad rapporterar om projektet Biogas 2020. I projektet deltar ett konsortium av universitet och högskolor, företag och offentliga organisationer från havsregionen närmast väster om Sverige. Utgångspunkten är biogasens roll i samhällsekonomi och högskolans roll innebär till stor del att tillvarata Halmstads intressen på biogasområdet.
- Energigas Sverige skriver i ett pressmeddelande om regeringens plan om fortsatt skattebefrielse för biogas som drivmedel. Energigas Sverige välkomnar beskedet.
- Trelleborgs Allehanda, Kristianstadsbladet och Ystads Allehanda skriver om Skånetrafikens satsningar på miljövänligare drivmedel. De använder idag biogasbussar men ofta behöver de tankas med naturgas, som är en fossil källa. Det ställer till det lite för biogasbussarna. De kommer inte att sluta köpa in biogasbussar utan de ska se över vilka alternativ som finns.
- Snart kan sjöpungen komma att ge sitt bidrag till den svenska energiförsörjningen. Planen är att odla de snabbväxande djuren för att sedan röta dem till biogas som kan driva kraftvärmeverk, bilar och bussar. På köpet får man gödsel till jordbruket och minskar övergödningen av havet. Första skörden från odlingen i Stenungssund planeras i november och kommer då att köras till Falkenberg där det rötas till biogas och gödsel.
- Jag rapporterade i september om det slamlager som planeras i Sigtuna. Mycket kritik har kommit från bland annat boende. I oktober skriver Naturskyddsföreningens representanter en debattartikel i Uppsala Nya tidning där de också är kritiska till lagret.

Övrig

SVT Västerbotten har ett reportage om Umeås nya reningsverk. Investeringen har kostat 500 miljoner och kommer med en del smarta finesser. Bland annat finns grönytor som på ett naturligt sätt filtrerar regnvatten och gasmotorer som kan omvandla metangas till el. Verket är i stort sett självförsörjande på både el och värme.

Gryaab AB
 Kommunikationsansvarig
 Ellinor Günther

Omvärldsbevakning 151001-151031

Datum	Medium och titel	Innehåll
2015-10-01 Biogas	Norrköpings tidningar Unik anläggning för biogas tar form	Finspång Tekniska verk satsar 23 miljoner kronor på högmodern biogasproduktion. Restprodukterna omvandlas till el och värme. Det betyder att verksamheten vid Axsäter blir självförsörjande på värme och får ett bra tillskott av el, säger Jan Petersson, verksamhetschef, Finspångs Tekniska Verk.
2015-10-01 Gryaab	Twitter	Merajobb.se twittrar om att Gryaab söker en Kvalitets- och miljöspecialist.
2015-10-02 Läkemedel	Ystads Allehanda Miljösatsning startas om – ny projektledare	Kommunen drar nu åt handbromsen och stoppar den stora miljösatsningen på Simrishamns reningsverk tills vidare. Samtidigt står det klart att projektledaren Jan Lundmark kommer att bytas ut. Tidigast 1 juli nästa år kan projektet fortsätta. Projektet syftar till att rena utsläppen från Simrishamns reningsverk så att bland annat läkemedelsrester tas bort. Projektet är ett samarbete med flera aktörer där IVL driver projektet och Vinnova bidragit med pengar. Vinnova är en statlig myndighet under Näringsdepartementet. Kommunen bidrar bland annat med reningsverk, byggnader och personal. Det är bland annat där som det dragit i väg kostnadsmässigt.
2015-10-04 Uppströms	Sundsvalls-Posten Ett Tivoliverk bara för kiss, bajs och toapapper	Artikel som går igenom hur vattnet renas på Tivoliverket. I artikeln nämns problematiken med skräp, fett och kemikalier
2015-10-05 Biogas	Högskolan i Halmstad webb Högskolan i Halmstad i nordiskt projekt om biogas	Biogas 2020 är ett projekt inom EU-programmet Interreg Öresund-Kattegat-Skagerrak. I projektet deltar ett konsortium bestående av universitet och högskolor, företag och offentliga organisationer från havsregionen närmast väster om Sverige. Utgångspunkten är biogasens roll i samhällsekonomin, men Högskolans roll i projektet innebär till stor del att tillvarata Hallands

		intressen på biogasområdet. Under projektet ska en samverkansplattform byggas upp för biogas inom Sverige, Norge och Danmark, för att samordna utvecklingsarbete och samtidigt verka för att politiken ska ge utrymme för branschen att växa. Satsningen kommer att främja ökad produktion och användning av biogas, både på kort och lång sikt, samt bidra till en grönare ekonomi och hållbar tillväxt över landsgränserna.
2015-10-06 Slam/läkemedel	SVT Skånenytt Nytt sätt att mäta läkemedelsrester i avloppsslam	Högskolan i Kristianstad har utvecklat ett analysinstrument för att mäta läkemedelsrester i slammet som sprids på våra åkrar. Instrumentet kan enkelt beskrivas som en stålcylder som man placerar slam inuti. Forskarna sprutar in läkemedel i cylindern och pumpar in vatten. Med hjälp av UV-ljus kan man sedan mäta hur mycket läkemedel som följer med vattnet ut. Bland läkemedlen finns substansen atenolol, en betablockerare som sänker blodtrycket, och diklofenak, smärtstillande och inflammationshämmande. Forskningen visar att hjärtmedicinen, en förening med positiv laddning, i högre grad stannar kvar i avloppsslammet medan det smärtstillande läkemedlet sköljs ut i vattendragen. Vilket som är mest skadligt, att läkemedelsrester sköljs ut i vattendragen eller hamnar på åkrarna, framgår inte av studien.
2015-10-07 Slam/läkemedel	Norra Skåne, Kristianstadsbladet Analysinstrument för läkemedel	Samma som ovan
2015-10-07 Gryaab	Svenskt Vatten webb Kritik mot vattendirektivet på möte i Milano	När 27 länder samlas i Milano för att diskutera framtidens vattenförsörjning framför Sverige kritik mot delar av EU:s vattendirektiv. Svenskt Vatten vill att vattenfrågorna integreras i fler politikområden. Svenskt Vatten, Gryaab, Sydvatten och Stockholm Vatten är på plats i Milano för att föra fram synpunkter från svenskt håll. Svenskt Vatten är tydlig i sin kritik mot delar av vattendirektivet, det avskärmar vattnet från andra delar av samhället. -Det är viktigt att vattenfrågorna kopplas ihop med andra politikområden för att kunna nå resultat. Vatten är inte ett isolerat område, miljöfrågor går över gränser på flera sätt. För att till exempel få bättre vattenkvalitet i Sverige måste delar av kemikaliepolitiken också förbättras, säger Anna Linusson på plats i Milano.

2015-10-09 Gryaab	Twitter	<p>Susanne Tumlin från Gryaab twittar om den insamling Gryaab medarbetare genomförde under oktober till förmån för människor på flykt. En digital insamling startade till UNHCR där vi satte ett mål på 8 000 kronor. Det målet nåddes på knappt två dagar. Vi dubblade då målet och insamlingen slutade på 17 610 kronor. Vi är så stolta och glada över det engagemang som finns på Gryaab!</p>
2015-10-10 Gryaab	Göteborgs-Posten Två repliker till en insändare om en planerad torrötningsanläggning	<p>Representanter från Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Moderaterna tycker olika i frågan om Kretslopp och vattens planer på att bygga en torrötningsanläggning i samarbete med Renova. Vänsterpartiets och Miljöpartiets representanter från bland annat Gryaab och Kretslopp och vattennämnden är positiva medan Moderaternas representant samt kommunstyrelsens andre vice ordförande (M) är kritiska.</p>
2015-10-11 Hav	Aftonbladet Kolumn: Nu trappar Europa upp kriget mot kassa påsar	<p>Lena Melin skriver i sin politiska kolumn om problematiken med plastpåsar ”I veckan införde England avgift på kassarna. Den är en riktig miljöbov plastkassen. Fåglar, fiskar, sälar och andra kvävs till döds. I fisknät som tappats överbord fastnar fiskar och dör, ibland tillsammans med sälar som vill åt fisken. Avloppsvattnet är fyllt av platspartiklar. De kan suga upp miljögifter som sedan fiskar och andra vattenlevande djur och organismer sväljer. De förs vidare i näringskedjan - in i din och min mun. Enligt Daniel Hansson, doktor i oceanografi, dör mer än hälften av kamelerna i Dubai av plastpåsar, 98 procent av stormfåglarna i Nordsjön har plast i magen liksom 70 procent av alla undersökta sköldpaddor. Centern har blåst till strid mot plastkassen. I sin budgetmotion i riksdagen vill de ha en miljöavgift på plastpåsar tillverkade av oljeprodukter. En krona per påse som på sikt skulle berika statskassan med 70 miljoner kronor om året. Bra, säger jag och det inkluderar både England och Centern. När Wales började ta ut avgifter för påsarna 2011 sjönk förbrukningen med 76 procent.</p>
2015-10-12 Biogas	Energigas Sverige Pressmeddelande: Välkommet besked om biogasen	<p>I dag presenterade regeringen sin plan för beskattning av biodrivmedel i förhållande till EU:s regelverk. I en särskild ansökan till EU-kommissionen begär regeringen fortsatt skattebefrielse för biogas som drivmedel till utgången av år 2020. Om ansökan godkänns av EU-kommissionen är det goda nyheter för svenska biogasbranschen.</p> <p>- Jag tycker att dagens besked visar att regeringen vill se en fortsatt svensk biogassatsning, där avfall och</p>

		<p>restprodukter omvandlas till en resurs för samhället. Det ser vi även i flera av regeringens andra satsningar på klimatområdet – exempelvis reducerat förmånsvärde för gasbilar, gödselgasstöd, klimatinvesteringar och stadsmiljöavtal – där biogasen uppges vara en viktig del i det pågående miljö- och klimatarbetet, säger Anders Mathiasson och tillägger att nästa steg måste bli att formulera de långsiktiga villkoren för branschen. I och med ansökan om fortsatt skattebefrielse anser branschen att den politiska blicken nu måste riktas mot 2030 och hur målet om en fossiloberoende fordonsflotta ska uppnås.</p>
<p>2015-10-12 Uppströms</p>	<p>Ny teknik</p> <p>Tättlappar i toaletten en miljöbov att stoppa</p>	<p>Hushållpapper, tandtråd eller tvättlappar till babystjärter. Det finns mycket som ställer till det i avloppssystemet och ökar risken för stopp och översvämning. På Stockholm Vatten låg en pappershandduk och skvalpade i en vattenburk i sex månader. En kort stund hade den sällskap av en vattenburk med toalettpapper, men det löste snabbt upp sig och försvann. Sedan gick vattenburken sönder och pappersduken fick slängas. Toalettpapper är tillverkat för att snabbt lösas upp i vatten. Det gäller inte för hushållspapper. Det har designats att suga vatten och hålla i hop så att vi kan torka upp det vi råkat spilla ut. Spolas det ner i toaletten kan det orsaka proppar i ledningarna. I värsta fall kan det leda till översvämning hos dig eller grannen. Samma sak gäller för näsdukar, servetter och pappershanddukar. En annan bov i sammanhanget är tvättlappar till blöjbyten. Trots att det står att de kan spolas ner på förpackningen är det inte så. Varje vecka når 32 ton skräp reningsverken i Stockholm. Väl där ökar de energiförbrukningen och användningen av kemikalier. Som i sin tur påverkar arbetsmiljön för personalen och de snälla bakterier som jobbar med att bryta ner ämnen i avloppsvattnet. Det medför stora kostnader som hamnar på VA-avgiften.</p>
<p>2015-10-14 Läkemedel</p>	<p>Svenskt Vatten</p> <p>Pressmeddelande: Nytt center för läkemedel och miljö</p>	<p>Idag fick statssekreterarna Agneta Karlsson (S) från Socialdepartementet och Gunvor G Ericson (MP) från Miljö- och Energidepartementet förslaget från MistraPharmas styrelse om hur Sverige kan fortsätta att ligga i framkant inom området läkemedel och miljö. Förslaget innebär att ett nytt center för läkemedel och miljö bildas hos Läkemedelsverket. Centrets forskning kommer att knytas till olika ämnen och forskningen kommer kunna ge vägledning inför politiska beslut framöver. Centrets uppgifter handlar också om att ta fram mer forskningsunderlag för att kunna nå</p>

		<p>etappmålet i propositionen ”På väg mot en giftfri vardag - plattform för kemikaliepolitiken” samt för att etappmålet 2020 om minimal miljöpåverkan i den nationella läkemedelsstrategin.</p> <p>-En viktig del för det föreslagna nya centret är att fokusera på att identifiera och hantera risker med potentiellt miljöfarliga läkemedelssubstanser, inklusive antibiotika och effektiv avloppsvattenrening av läkemedelssubstanser. Miljöfarlighet bör vägas in i styrningen av vilka läkemedel som produceras, används och får försälas. Just därför är förslaget om ett nytt center för läkemedel och miljö mycket viktigt och välkommet, säger Anna Linusson, vd för Svenskt Vatten och styrelseledamot i MistraPharma.</p>
<p>2015-10-15 Gryaab</p>	<p>Blogginlägg</p> <p>Bra studiebesök på Gryaab</p>	<p>En tjej som läser en en Yrigo-utbildning (utbildning som drivs av Göteborgs stad för vuxna som vill skaffa sig ett yrke eller byta inriktning) har varit på besök. Hon beskriver det hon lärt sig och berömmar Mehdi Basiri som ansvarade för besöket. Väldigt roligt!</p>
<p>2015-10-15 Hav</p>	<p>Svenskt Vattens webb</p> <p>Notis: Svenskt Vatten stödjer förslaget om att avveckla vattenmyndigheterna</p>	<p>Svenskt Vatten stödjer förslaget att avveckla av vattenmyndigheterna till förmån för Havs- och vattenmyndigheten och länsstyrelser. Dialogen med VA-organisationer behöver förbättras. Vi menar också att miljömålsarbete och vattenförvaltning kan integreras. Förslaget om en statlig Miljöinspektion som samlar all statlig kompetens för prövning, vägledning och operativ tillsyn under en hatt är bra. Idag är ansvar och resurser utsmetade på en nästan oöverskådlig mängd centrala verk, domstolar och myndigheter.</p>
<p>2015-10-15 Biogas</p>	<p>Trelleborgs Allehanda, Kristianstadsbladet, Ystads Allehanda</p> <p>Biogasbussar kan fasas ut</p>	<p>När Skånetrafiken planerar för hur bussarna ska gå framöver är miljövänligare drivmedel i fokus. Och ett krav är att 2020 ska hela bussflottan vara fri från fossila bränslen, vilket ställer till det för biogasbussarna, för i nuläget är det inte alltid de går helt och hållet på den miljövänligare biogasen som bland annat produceras i Karpalund utanför Kristianstad. Det händer ofta att de tankas med naturgas, som är en fossil energikälla.</p> <p>- Vi har inte slutat att köpa in biogasbussar. Men vi ser över vilka alternativ som finns för drivmedel och det finns alternativ till biogas, som är ganska dyrt, säger Ulrika Mebius, presschef på Skånetrafiken.</p> <p>Att flera av Skånetrafikens bussar går på biogas har länge varit en miljöfaktor som framhållits i Kristianstad, där det finns ett eget tankställe med biogas för bussarna. Region Skåne har sedan länge en färdplan för biogas, och det togs tidigt ett beslut om att Skånetrafiken skulle fasa ut sina dieselbussar mot</p>

		biogasbussar. I olika klimatkussioner har det också talats om hur alla stadsbussar i Kristianstad körs på biogas, som framställs lokalt. Men förutom i Kristianstad är det bara i sydvästra Skåne som det finns gott om biogas.
2015-10-17 Hav/slam	SVT nyheter Energi från sjöpungrar alternativ till vindkraft	Snart kan sjöpungrarna komma att ge sitt bidrag till den svenska energiförsörjningen. Planen är att odla de snabbväxande djuren för att sedan röta dem till biogas som kan driva kraftvärmeverk, bilar och bussar. På köpet får man gödsel till jordbruket och minskar övergödningen av havet. Odlingen i Stenungsund är en hektar stor och efter skörd kommer sjöpungrarna skickas till Falkenberg för att rötas till biogas. Första skörden sker i november. En odlingsyta på 29 kvadratkilometer, som Lidingö, räcker för att dubbla dagens produktion av biogas, som i första hand görs av rötslam från reningsverken. Samtidigt skulle det minska övergödningen eftersom kväve försvinner ur havets ekosystem när sjöpungrarna skördas, säger Fredrik Norén, marinbiolog och grundare till företaget Marin Biogas. Enligt företaget beräkningar kan en hektar odling av sjöpungrar ge 650 MWh per år, samtidigt som de renar havet från 26 ton kväve och två ton fosfor.
2015-10-19 Hav	Dagens Nyheter Hög konsumtion av kött ger övergödning i havet	Ökad köttkonsumtion är en förbisedd orsak till övergödningen i haven. Nu vill forskare vid Havsmiljöinstitutet att myndigheter, företag och inte minst konsumenterna tar större ansvar i frågan. På onsdag presenterar Havsmiljöinstitutet sin rapport Samhällsfenomen och åtgärder mot övergödning av havsmiljön. Medan det ofta är industri och jordbruk som pekats ut som bovar i sammanhanget riktar forskarna nu även ljuset mot den ökade köttkonsumtionen. Proteinrika livsmedel som kött, fisk och mejeriprodukter innehåller mycket av ämnena, som hamnar i havet via urin och avföring. Dessutom driver köttkonsumtionen jordbrukets utsläpp. Svenskarnas köttätande har ökat väsentligt de senaste 50 åren, trots kontinuerlig information om att vi bör äta mindre kött. Eva-Lotta Sundblad, vetenskaplig koordinator och miljöpsykolog, tror att många konsumenterna inte ser kopplingen mellan köttätande och övergödning. Hon anser att myndigheter, både i Sverige och utomlands, blundar för sambandet och har lagt den stora skulden på andra aktörer i kedjan. Forskare föreslår 58 åtgärder för att komma åt övergödningen, däribland en särskild köttskatt. En dålig idé, tycker Jan Forssell, ordförande i Sveriges nötköttproducenter.

		<p>- Det är lika dumt som skatt på godis. Folk äter kött för att det är gott och för att det är bra och näringsrik mat, säger han. Enligt Forssell är det framför allt låga priser på importerat kött som drivit upp konsumtionen och han hänvisar till en holländsk rapport som visar att svensk köttproduktion har lägre utsläpp än den utländska.</p> <p>- Det finns betydligt större bovar i samhället än köttätare. Om det är reningen här i Sverige som är problemet får vi väl satsa på bättre kommunala reningsverk, säger han.</p>
2015-10-19 Hav	Uppsala nya tidning mfl (TT-nyhet av DN:s artikel ovan, syntes i drygt 50 medier) Köttätande dödar fiskar	Samma som ovan fast kortversion
2015-10-19 Läkemedel	Helsingborgs Dagblad, Uppsala nya tidning mfl (TT-nyhet) Slarvigare bobyggare med lyckopiller	<p>Fiskar som utsätts för ett vanligt läkemedel mot depression, populärt kallat lyckopiller, blir slarvigare när de bygger sina bon. Hanar av fiskarten storspigg utsattes för olika koncentrationer av läkemedlet i ett försök av brittiska och svenska forskare, som nu publiceras i tidskriften Aquatic Toxicology. De fiskar som fick medlet visade sig slarva med bobyggandet, medan hanarna som inte fick medicinen var lika noggranna som vanligt. För storspiggarna är boet viktigt - honorna attraheras av fina bon, och boet är viktigt för att ynglen ska överleva. Resultatet av studien visar att även fiskar som fått den lägsta koncentrationen påverkas. Halten motsvarar de mängder läkemedelsrester som mätts upp i vatten som renats i reningsverk.</p>
2015-10-19 Läkemedel	SVT Uppsala, Ny teknik Knivsta först med att rena avloppsvatten från läkemedelsrester	<p>Knivsta kommun är först i Sverige med att rena avloppsvatten från läkemedelsrester. För Knivsta reningsverk har problemet med läkemedelsrester varit extra tydligt. Vattnet från reningsverket rinner ut i Knivstaån och späds inte ut så mycket som det gör när den så kallade vattenrecipienten är en sjö eller vik. I ån har halterna av vissa läkemedel, bland annat antidepressiva läkemedel, förekommit i doser som visat sig kunna påverka beteendet hos abborrar. KTH har ansvarat för utformningen av bygget. Hittills har 300 000 kubikmeter vatten renats från 300 kilo läkemedel som kommer från urin och fekalier som spolats ner i toaletten. Reningsgraden är 90 procent, men alla ämnen renas inte lika bra. Dit hör framförallt konazolol i</p>

		svampbekämpningsmedel, säger projektledaren Berndt Björleinius, vid industriell bioteknologi på KTH. Det nu installerade reningssteget arbetar med ozonering. Det innebär att molekylerna i läkemedelsresterna bryts ner genom den kraftiga kemiska oxidation som sker när ozon (gas med tre syreatomer per molekyl) tillförs avloppsvattnet. Ozonet framställs genom elektriska urladdningar i en ström av syrgas. Metoden är energikrävande, men är trots det ett billigare alternativ än att fånga upp läkemedelsresterna med aktivt kol.
2015-10-20 Hav	Ttela med flera Ökat köttätande dödar fiskar	Samma som i tt-nyheten 19/10
2015-10-21 Hav	Bohuslänningen Skagerak mår dåligt av kött	Samma som 19/10 men fokus på Skagerak
2015-10-21 Slam	Uppsala nya tidning Debatt: Röttslam – inte i ekokommunen	<p>I september rapporterade jag om det slamlager som planeras i Sigtuna. Nu skriver Naturskyddsföreningen en debattartikel där de är negativa till slamlagret. I Sverige sprids avloppsslam på åkermark främst för att återföra näringsämnet fosfor till marken. Men när slam används som gödselmedel tillförs inte bara fosfor, utan även en rad problematiska miljögifter. Giftorna sprids till svampar, växter och djur och hotar den biologiska mångfalden. För människor finns risker både vid lagring, spridning och senare via kontaminering av livsmedel och dricksvatten. Analyser av avloppsslam visar på innehåll av kända miljögifter som perfluorerade ämnen, flamskyddsmedel, PCB, läkemedelsrester samt tungmetaller som till exempel kadmium och silver; kemikalier vars egenskaper kan leda till hormonstörningar och cancer.</p> <p>Den ansökan om lagring av avloppsslam som kommit från Ragn-Sells till Sigtuna kommun är ofullständig. Den innehåller ingen miljöriskbedömning. När det gäller till exempel läckage redovisar man endast att om läckage uppstår gäller det vatten med förhöjda värden av ammoniumkväve, inte vilka risker detta kan innebära. Naturskyddsföreningen i Sigtunabygden utgår från att ekokommunen Sigtuna inte kommer att tillåta en lagringsanläggning för röttslam, utan tänker framåt mot uppfyllandet av miljömålen och satsningar på ny hållbar teknik!</p>

<p>2015-10-22 Kemikalier</p>	<p>Västerbottenskuriren mfl TT-nyhet</p> <p>Fortfarande många gifter i kläder</p>	<p>I en ny avhandling vid Stockholms universitet har 60 plagg från svenska och internationella klädkedjor testats. I en första analys hittades flera tusen olika ämnen. Många fanns inte med på tillverkarnas listor och antas vara biprodukter, restprodukter eller tillsatta under transport.</p> <p>— Att exponeras för dessa kemikalier ökar risken för hudallergier, men de kan också vara relaterade till mer allvarliga hälsoeffekter och miljörisker, säger Giovanna Luongo, nybliven doktor i analytisk kemi vid Stockholms universitet. Några av de identifierade kemikalierna var antingen misstänkta eller bevisat cancerframkallande samt giftiga för vattenlevande organismer.</p>
<p>2015-10-23 Hav</p>	<p>Miljömagasinet</p> <p>Köttätande bidrar till övergödningen</p>	<p>Samma som den 19/10</p>
<p>2015-10-23 Rening</p>	<p>SVT Västerbotten</p> <p>Nytt reningsverk i Umeå</p>	<p>I takt med att Umeå växer kommer mer vatten till reningsverket – så pass att det gamla blev för litet. Nu står ett nytt på plats, redo för 166 000 människors toalettspill. Investeringen som kostat 500 miljoner kommer med en hel del smarta finesser. Bland annat grönytor som på ett naturligt sätt filtrerar regnvatten och gasmotorer som kan omvandla metangas till el. Verket är i princip självförsörjande på både el och värme.</p> <p>– Vi har fått en bra anläggning med bra arbetsmiljö och som inte påverkar omgivningen, varken närboende eller älven, säger Anna Carlsson.</p>
<p>2015-10-27 Hav</p>	<p>Länsstyrelsen Stockholms län</p> <p>Vattenkvaliteten allt bättre i östra Mälaren</p>	<p>Halterna av näringsämnen fosfor och kväve fortsätter att minska i de östra delarna av Mälaren. Det visar Länsstyrelsens sammanställning av mätresultat från perioden 1998–2014. I Mälaren som helhet minskar dock inte halten av näringsämnen lika mycket som i den östra delen.</p> <p>– Minskningen i delarna närmast Stockholm visar att åtgärder som vidtagits där, i sjöns tillrinningsområde och närområde, har effekt, säger Jonas Hagström, vid Länsstyrelsens enhet för miljöanalys. Exempel på åtgärder för att begränsa näringsbelastningen som gjorts på senare tid är förbättrad rening vid avloppsreningsverken samt utbyggd rening av dagvatten från tätorter och vägar. Tillsammans minskar åtgärderna risken för algbloomningar i ytvattnet under sommaren, vilket i sin tur minskar risken för syrgasbrist i bottarna i Mälaren.</p>

<p>2015-10-27 Uppströms</p>	<p>Ny teknik</p> <p>Mystiskt silverutsläpp i Stockholms avlopp</p>	<p>Stockholm Vatten söker källan till en stor källa till silver, som hittats i avloppsledningarna från nordöstra delarna av staden. Avloppsvattnet som kommer in till reningsverket i Henriksdal har under ett år medfört omkring 60 kilo silver, 20 kilo mer än förväntat. Emma Lilliesköld, miljöingenjör på Stockholm Vatten menar att det är så pass mycket att det måste vara en verksamhet. Men det är jättesvårt att veta vad. Det är anmälningssplikt på verksamheter som håller på med fotoframkallning i större skala, så Miljöförvaltningen borde ha kännedom i så fall. Emma Lilliesköld uppmanar den som kan ha tips om varifrån silvret kommer att vända sig till Stockholm Vatten med informationen.</p>
<p>2015-10-29 Hav</p>	<p>Allehanda.se, Sundsvalls tidning, Ljusnan, Söderhamnskuriren mfl</p> <p>Debatt: WHO:s och Havsmiljöinstitutets nya rapporter visar att köttskatt behövs</p>	<p>Johan Paulsson från organisationen Köttfri måndag skriver en debattartikel kring köttskatt. Världshälsoorganisationen WHO listade i måndags processat kött som cancerframkallande. Det är första gången som ett så kallat livsmedel blir placerad på listan över säkert cancerframkallande ämnen där även cigaretter och asbest finns. Och förra veckan lanserade Havsmiljöinstitutet en ny rapport som förespråkar köttskatt för att minska köttkonsumtionen i syfte att bekämpa övergödningen av haven. Nu är det rätta ögonblicket för riksdagen att våga gå emot köttindustrin och införa köttskatt av hälsoskäl och miljöskäl. Sveriges statskassa är i stort behov av påfyllning. En vegetarisk samhällsomställning minskar kostnaderna för sjukvård och miljöförstöring. En köttskatt ökar både statens inkomster och minskar kostnaderna vilket gör den till en synnerligen rimlig politisk åtgärd.</p>

Arkivbeskrivning för Gryaab AB 2012

uppdaterad 2015-11-12

Innehållsförteckning

Arkivbeskrivning för Gryaab AB	3
1 Bolaget namn.....	3
2 Bolagets tillkomst.....	3
3 Bolagets organisation och historik	3
4 Bolagets verksamhet.....	4
Gryaabs uppdrag.....	5
5 Bestämmelser för bolagets verksamhet	5
6 Sambandet mellan bolagets arbetsuppgifter och viktigare handlingar och ärendeslag	6
7 Planering och styrning av arkivbildningen.....	6
8 Sökingångar till arkivet och myndighetens handlingsbestånd	7
9 Bevarande och gallring.....	7
10 Inskränkningar i tillgängligheten genom sekretess	8
11 Arkiv som myndigheten förvarar	8
12 Arkiv som tidigare levererats till arkivmyndighet.....	8
13 Arkivverksamhetens organisation och ansvar	8

Arkivbeskrivning för Gryaab AB

Denna arkivbeskrivning är upprättad enligt 6 § arkivlagen (1990:782) och 7 § arkivreglemente för Göteborgs stad. Den har till uppgift att i första hand underlätta för allmänheten att ta del av Gryaab AB:s allmänna handlingar och visa hur bolagets verksamhet kan studeras/förstås med hjälp av arkivet. Arkivbeskrivningen uppfyller i huvudsak även kravet på beskrivning av bolagets allmänna handlingar enligt bestämmelserna i 4 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

1 Bolaget namn

Gryaab AB

2 Bolagets tillkomst

Gryaab AB bildades med namnet Göteborgsregionens Ryaverksaktiebolag (GRYAAB) år 1970. Bolaget ägdes då av nio kommuner, som på grund av kommunsammanslagningar med tiden blev sju: Ale, Göteborg, Härryda, Lerum, Mölndal, Kungälv och Partille.

2002 bytte bolaget namn till det nuvarande Gryaab AB.

3 Bolagets organisation och historik

Bolaget uppstod ur ett behov av att ta hand om Göteborgsregionens avloppsvatten. Bolagets tillkomst är starkt sammanhängande med dess anläggning Ryaverket. Omfattande utredningar inom Stor-Göteborgs samarbetskommitté ledde till byggandet av avloppsreningsverket Ryaverket och bildandet av GRYAAB. Dåvarande Göteborgs va-verk hade en huvudroll när det gällde Ryaverkets utformning. Dåvarande GRYAAB och Göteborgs va-verk samarbetade i början organisationsmässigt och hade under en period en gemensam direktör. Från 1987 har GRYAAB, numera Gryaab AB, alltid haft en egen vd. Gryaab och Göteborgs va-verk (Göteborg Vatten) samarbetar kring inkommande vatten och drift av tunnelsystemet.

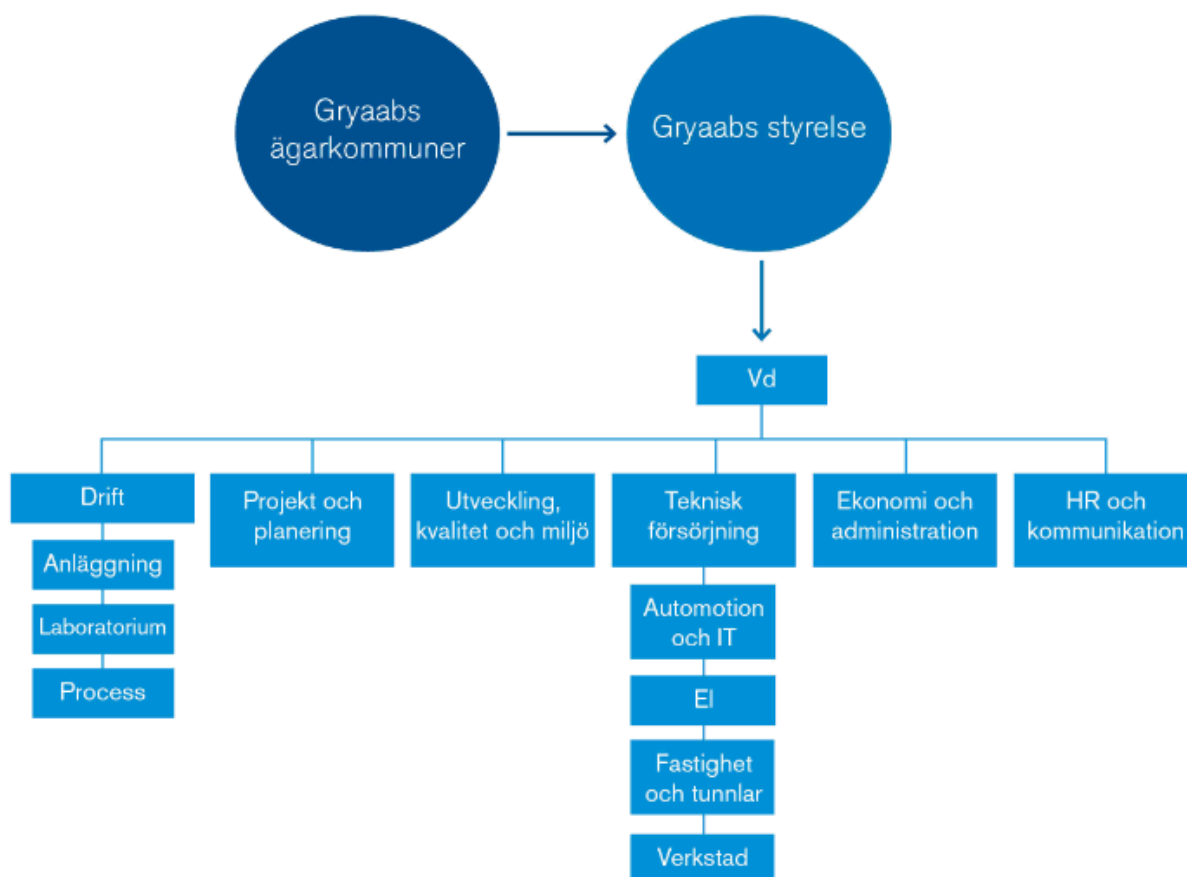
Gryaabns organisation har förändrats under åren och i takt med hårdare miljökrav har allt fler personer anställts. Gryaab har idag (2015) mer än 90 tillsvidareanställda.

Gryaabns uppdrag definieras sedan år 2007 i form av ägardirektiv. Syftet med samverkan liksom kommunernas åtaganden regleras också i ett aktieägaravtal mellan ägarna i Gryaab AB. Styrelsen består av sju ledamöter. Eftersom att Göteborgs stad är den största ägaren tillsätter staden fyra av styrelsens sju platser. Övriga tre roterar bland övriga ägarkommuner.

Gryaabns styrelse svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Ordföranden leder styrelsens arbete och bevakar att styrelsen fullgör sina arbetsuppgifter. Styrelsen kontrollerar hur vd sköter den löpande förvaltningen. Vd sköter den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och informerar styrelsen fortlöpande om förhållandena i bolaget. I samråd med styrelsens ordförande och arbetsutskott bereder vd styrelsens ärenden och föredrar dem vid styrelsens sammanträden. Vd kan fatta beslut i frågor av ovanlig beskaffenhet eller av stor betydelse om man inte kan vänta på styrelsens beslut utan väsentlig olägenhet för bolaget. I

dessa fall konsulteras om möjligt styrelsens ordförande eller arbetsutskottet och styrelsen informeras så snart som möjligt.

Gryaab är organiserat i en linjeorganisation med avdelningar och tillhörande grupper. Grupperna rapporterar till avdelningen som i sin tur rapporterar till vd. I dagsläget (2015) är Gryaaabs verksamhet organiserad i sex avdelningar, varav de två största är Drift och Teknisk försörjning. Utöver dessa finns avdelningarna Ekonomi och administration, HR och kommunikation, Utveckling, kvalitet och miljö samt Projekt och planering.

4 Bolagets verksamhet

Bolaget har två huvuduppgifter. Den första är att via ett eget tunnelsystem leda avloppsvatten från tätortsbefolkningen till bolagets reningsverk, Ryaverket. Genom att all tätortsbebyggelse sedan länge är ansluten till Ryaverket (utom Lerum som anslöt sitt vatten år 2012) har utsläpp av avloppsvatten till lokala sjöar och vattendrag eliminerats.

Vår andra huvuduppgift är att behandla avloppsvattnet när det har kommit till Ryaverket. Behandlingen sker med avseende på nedbrytbart organiskt material, fosfor och kväve. Vi avskiljer också gallerrens (skräp) och sedimenterbart material. Behandlat avloppsvatten leds via en tunnel ut till Göta älvs mynning.

Till Gryaaabs verksamhet hör även bergrummen vid Syrhåla. Där finns utrustning för avvattning av slam och möjlighet till deponering i bergrum.

Gryaab's uppdrag

Gryaab AB medverkar till en hållbar samhällsutveckling genom att införa och driva system som kostnadseffektivt samlar in och behandlar avloppsvatten från ägarkommunerna. Bolaget ska begränsa förorening till recipient från tillfört avloppsvatten samt i möjligaste mån även tillvarata avloppsvattnets innehåll.

Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet. Gryaab's avloppsrening ska drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster ska erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete ska kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter och av förändrade beteendemönster.

Bolaget ska aktivt samarbeta med berörda verksamheter i syfte att underlätta arbeten med att begränsa utsläppen vid källan.

Gryaab ska, där så är miljömässigt och kommersiellt motiverat, kunna ingå olika former av samarbete med andra aktörer. Sådant samarbete ska genomföras som ett led i att uppfylla bolagets uppdrag.

Bolaget ska vara ett kompetensorgan och medverka till forskning och utveckling inom avloppsrening ur såväl ekologiskt, ekonomiskt som beteendeperspektiv.

Bolaget ska i sin ekonomiska planering se till att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet.

5 Bestämmelser för bolagets verksamhet

Med utgångspunkt från bolagets uppdrag enligt ägardirektivet och kommunalfullmäktiges budget styrs verksamheten av bland annat följande dokument:

- Vattentjänstlagen (2006:412)
- Bolagsordning
- Verksamhetsplan och budget
- Mål- och inriktningsdokument
- Interna riktlinjer och policys

Bestämmelser för Gryaab's arkivbildning och arkivvård regleras främst i arkivlagen (SFS 1990:782), arkivförordningen (1991:446) och i arkivreglemente för Göteborgs stad. Av dessa framgår bland annat att myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser:

- rätten att ta del av allmänna handlingar
- behovet av information för rättsskipning och förvaltning
- forskningens behov av information

Utöver dessa lagar finns ett flertal lagar med bestämmelser som rör hantering av allmänna handlingar och arkiv. I första hand kan nämnas:

- Tryckfrihetsförordningen, 2 kap (1949:105)
- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

- Personuppgiftslagen (1998:204)
- Lagen om offentlig upphandling, LOU (2007:1091)
- Försörjningslagen, LUF (2007:1092)
- Bokföringslagen (1999:1078)
- Aktiebolagslagen (2005:551)
- Lag om skydd för företagshemligheter (1990:409)
- Preskriptionslagen (1981:130)

6 Sambandet mellan bolagets arbetsuppgifter och viktigare handlingar och ärendeslag

Gryaabs handlingar och ärenden tas upp i dokumenthanteringsplanen. Denna plan visar den verksamhet som bolaget driver. I nedanstående tabell visas några exempel på handlingar i Gryaabs verksamhet:

Verksamhetsområde	Handlingstyp	IT-system eller annan förvaring
Styrande verksamheter	Protokoll – styrelsesammanträde Beslut budget - resultaträkning, verksamhetsplan	Databas i Lotus Notes
Stödande verksamheter - Ekonomi - Personal - Upphandling och avtal	Leverantörsfakturor Huvudbok Personal- och löneadministration Upphandling och avtal	Gasell Horisonten Personec Databas i Lotus Notes
Kärnverksamheter - Avloppsrening - Processanläggningarna	Processflödesschema Driftstrategi Teknisk dokumentation Ritningar	Databas Lotus Notes Bentley

7 Planering och styrning av arkivbildningen

Gryaab AB har följande policy- och styrdokument när det gäller hanteringen av bolagets allmänna handlingar:

- Dokumenthanteringsplan – Gryaab har tidigare haft en dokumenthanteringsplan som inte varit godkänd av Arkivmyndigheten. Styrelsen för Gryaab AB fastställde i beslut den 23 november 2012 en dokumenthanteringsplan som ska styra arkivbildningen hos Gryaab.
- Diarieplan

Dokumenthanteringsplanen är ett styrdokument och ett hjälpmedel som används för att handlingar av samma slag ska bli behandlade på ett likartat sätt. Den visar vilka handlingar som finns, hur dessa ska hanteras, om de ska bevaras eller om de får gallras och när det i så fall får ske.

Dokumenthanteringsplanen tar upp handlingar som vanligen förekommer och som kan förekomma i verksamheten.

Dokumenthanteringsplanen i sin nuvarande form kommer senast den 31 december 2016 att ersättas av en Klassificeringsplan, enligt de beslutade riktlinjer från Arkivnämnden för Västra Götalandsregionen och Göteborgs Stad, som togs den 27 maj 2015.

8 Sökingångar till arkivet och myndighetens handlingsbestånd

Tillsammans med Gryaab AB:s dokumenthanteringsplan fungerar diariet som sökväg till de allmänna handlingar som förvaras hos bolaget. Nedanstående verktyg kan också vara till hjälp vid sökning av Gryaabs allmänna handlingar:

- Denna arkivbeskrivning, som ger övergripande information om Gryaabs organisation, verksamhet, arkiv och hur handlingar kan nås.
- Allmänna handlingar som ingår i övriga verksamhetssystem kan sökas med hjälp av de register som ingår i förteckningen över Gryaabs IT-system.
- Pärmor och aktsystem som inte diarieförs.
- Avdelningsspecifik plats på filserver.

Gryaab saknar arkivförteckning då man ännu inte förtecknat de handlingar som upprättats. Denna skall vara skapad senast den 31 december 2018.

9 Bevarande och gallring

En allmän handling får inte förstöras eller raderas såvida det inte sker med stöd av gallringsbeslut eller enligt lag eller förordning. Gryaab beslutar i samråd med Regionarkivet om gallring av handlingar i sitt arkiv. Gallringsbeslut fattas normalt i form av en dokumenthanteringsplan.

Av dokumenthanteringsplanen framgår bland annat vilka handlingar som finns och om de ska bevaras eller om de ska gallras, och i så fall vid vilken tidpunkt det får ske. Gallring sker sedan med stöd av beslutad dokumenthanteringsplan. Dokumenthanteringsplanen ska antas genom beslut av bolagets styrelse i samråd med Regionarkivet.

Dokumenthanteringsplanen för Gryaab AB har beslutats av Regionarkivet 2013-01-10 och av styrelsen för Gryaab AB 2013-02-08.

Viss oregerad gallring har skett innan Gryaab har haft en beslutad dokumenthanteringsplan.

Bolaget ska (förutom den myndighetsspecifika dokumenthanteringsplanen) tillämpa följande gemensamma gallringsbeslut:

- Gallring i Göteborgs stad av handlingar som är av tillfällig eller ringa betydelse (Servicenämndens beslut 1998-11-11, 92§)
- Gallring av pappershandlingar efter skanning inom Göteborgs Stad (Arkivnämndens beslut 2015-09-03, 65§ dnr 231/15 73)

10 Inskränkningar i tillgängligheten genom sekretess

I Gryaab AB:s arkiv är de flesta allmänna handlingar offentliga. Vilka uppgifter som kan omfattas av sekretess framgår av Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Särskilt kan nämnas:

- anbudssekretessen som faller under 31 kap 16-19§ och skyddar myndighetens motpart i en affärsuppgörelse, till exempel i uppgifter i anbud och uppgifter i ingångna avtal.
- Uppgifter om säkerhets- och bevakningsåtgärder för byggnader, lokaler eller inventarier, exempelvis larmbeskrivningar, dörrkoder och vaktscheman enligt 18 kap. 8 § OSL
- Behörighetskoder, lösenord eller chiffer som syftar till att skydda hemliga uppgifter från utomstående enligt 18 kap. 9 § OSL
- Uppgift om personalsocial verksamhet, enskilds hälsotillstånd eller personalvårdande åtgärder avseende anställda enligt 39 kap. 1-2 § OSL
- Uppgift om enskilds hälsa och sexualliv enligt 21 kap. 1 § OSL

11 Arkiv som myndigheten förvarar

Gryaab AB förvarar i första hand sitt eget arkiv som uppkommit sedan bolagets tillkomst 1970.

Göteborgs va-verk (numera Göteborg Vatten) ansvarade tidigare för avloppsreningsverksamheten och drev Näsetverket. I mitten på 1960-talet projekterades och påbörjades byggandet av Ryaverket. All byggnadsdokumentation är överförd till Gryaab. I början av 90-talet överflyttades Uppströmsenheten från va-verket till Gryaab. Då överfördes också mapparkivet där anteckningar om kontakter med företag och andra verksamheter registrerats sen 1970-talet. All information finns också i en accessdatabas, GRIND, hos Gryaab.

12 Arkiv som tidigare levererats till arkivmyndighet

Gryaab AB har inte överlämnat några arkivhandlingar till Regionarkivet, förutom lönelistor för åren 1981-2008 från lönesystemet PLM-Plats/Perla som lämnades för scanning.

13 Arkivverksamhetens organisation och ansvar

Gryaab AB har utsett avdelningschefen för ekonomi-administration till arkivansvarig med särskilt samordningsansvar för all hantering av bolagets allmänna handlingar. Den arkivansvarige är också den hos bolaget som kan lämna närmare upplysningar om bolagets allmänna handlingar, deras användning och sökmöjligheter enligt bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och i övrigt ovan nämnda lagar. Bolagets registrator kan också lämna ovanstående upplysningar.

Den arkivansvarige ansvarar för (att):

- Gryaab AB uppfyller gällande bestämmelser i arkivfrågor,
- vara bolagets kontaktperson gentemot arkivmyndigheten,
- formella framställningar och har samordningsansvar för hela bolaget,
- bevaka arkivfrågor vid organisationsförändringar,
- uppdatera Gryaab's dokumenthanteringsplan,
- se till att arkivförteckningar och arkivbeskrivningar hålls aktuella,
- leveranser till Regionarkivet sker enligt fastställda anvisningar,
- lämna upplysningar till allmänheten om bolagets allmänna handlingar enligt kravet i 4 kap 2§ OSL.

Gryaab AB utser även avdelningscheferna till arkivredogörare för sina respektive verksamhetsområden. Arkivredogörare svarar för det praktiska arbetet med bolagets arkiv, till exempel för tillsyn och vård av främst det egna verksamhetsområdets allmänna handlingar. Vilket innebär att de:

- är respektive verksamhetsområdes kontaktperson gentemot arkivansvarig,
- ska känna till Gryaab's bestämmelser om arkivvård,
- bevakar arkivfrågor vid införande av nya rutiner,
- svarar för att årlig gallring sker efter fastställda beslut.

**Minnesanteckningar Presidie
Nr 6/2015**Närvarande:

Ordinarie ledamöter:	Peter Rundström	Ordförande
	Catrin Björkman	1:a vice ordf.(ej n..v.)
	Claes Johansson	2:a vice ordf.
	Anders Åström	VD, Gryaab AB

1**Gryaabs ekonomi, lån, etc**

Presidiet gick igenom lånesituationen och hade inga synpunkter på utskickad sammanställning.

Vd gick igenom månadsrapport oktober och förklarade orsaker till avvikelse från budget samt prognos för helåret 2015.

Innehållet i UR3 gick igenom översiktligt då den ännu inte var 100% färdig.

2 Kvalitet, säkerhet & miljö**a. Plan Intern kontroll 2016**

Vd redogjorde för utskickat dokument. Strukturen är i stort samma som för 2015.

Presidiet diskuterade innehållet och beslöt att lägga fram förslag till Intern kontrollplan 2016 till styrelsen för beslut.

b. Gryaabs medarbetarpolicy

Vd redogjorde för föreslagna förändringar.

Presidiet diskuterade innehållet och beslöt att lägga fram förslag till Intern kontrollplan 2016 till styrelsen för beslut.

c. Säkerhetsrapport 2015

Vd gick igenom innehållet.

Presidiet diskuterade innehållet.

5**Projekt/utredningar**

VD redovisade status i projekten EN2013 samt Lokaler 2012. Presidiet beslöt att framlägga till styrelsen för information

Investeringsäskande för projekt Grovgaller 4. Kostnaden är bedömd till ca 4,5 mkr. Vd presenterade projektupplägg och presidiet beslutade att framlägga till styrelsen för beslut.

5

Övriga frågor**a. Driftsläge**

Vd redogjorde för driftsläget. Reningsresultat ligger väl inom krav och det bedöms inte finnas någon risk att inte möta krav. Produktion av REVAQ slam och biogas ligger också väl till i förhållande till mål. Avvattning av slam är dock ett problem. Lösningen ligger i utbyte av gamla centrifuger vilket är under projektering.

b. Personalfrågor

Vd redogjorde för aktuella personalfrågor, bl a Gryaabs engagemang för att stödja Göteborgs kommuns arbete i samband med flyktingkrisen.

c. Utvecklingsstöd högskolor/universitet

Vd redogjorde för utskickat dokument. Det föreslås att stödet höjs från 500 tkr/år till 6000 tkr/år och att det riktas till fler verksamheter än Chalmers.

Presidiet diskuterade ärendet och beslöt att lägga fram till styrelsen för beslut.

d. Uppströmsfrågor

Vd redogjorde bl a om pågående ärende med Volvocars.

e. Mötestider 2016

Vd redogjorde för förslaget. Presidiet diskuterade ärendet och beslöt att lägga fram till styrelsen för beslut.

f. Övertagande av tunnlar från Mölndal och Härryda

Vd redogjorde för utskickat dokument. Presidiet diskuterade ärendet och beslöt att lägga fram till styrelsen för beslut.

g. Arkivbeskrivning

Vd redogjorde utskickat dokument som är ett svar på den fråga som styrelsen bitt VD att återkomma med.

Presidiet gick igenom och fastställde föredragningslista för styrelsemötet 2015-11-27.

6

Mötet avslutades

Uppföljning Intern kontroll 2016

Plan för uppföljning av den interna kontrollen vid Gryaab 2016

1. Intern kontroll och styrning på Gryaab AB

Göteborgs Stad har tagit fram riktlinjer för arbetet med intern kontroll inom Göteborgs Stads verksamheter. Bakgrunden är tillägg och kompletteringar i kommunallagen som berör intern kontroll.

Göteborgs Stads Riktlinjer för intern kontroll inom Göteborgs Stad omfattar stadens nämnder samt de majoritetsägda bolagen. Gryaab AB omfattas såsom ett majoritetsägt bolag av dessa riktlinjer.

Enligt riktlinjerna (8§) skall bolagets styrelse senast i december varje år anta en särskild intern kontrollplan för kommande verksamhetsårs uppföljning av den interna kontrollen. Resultatet av uppföljningen skall rapporteras till styrelsen i den omfattning som fastställts i kontrollplanen. Styrelsen skall i samband med årsrapportens upprättande rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde till kommunstyrelsen i ägarkommunerna samt till Göteborgs Stads revisorer.

Syftet med den interna kontrollen är att säkerställa att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att bolaget har en erforderlig struktur för att identifiera risker samt eliminera eller minimera konsekvenserna av identifierade risker.

Styrande för Gryaab's verksamhet är huvudsakligen:

- Lagar och regler
- Rikt- och gränsvärden från Gryaab's miljötillstånd
- Ägardirektiv: ägarnas definition av företagets uppdrag och syfte
- Styrelsens inriktningsdokument: utifrån ägardirektivet sätta mål för innevarande år samt inriktning för framtiden
- Bolagsordning

Följande riskanalyser görs minst årligen för att identifiera risker som kan medföra att företaget förhindras uppfylla uppdraget som det definieras av de styrande dokumenten:

Strategiska risker - förändringar i förutsättningar för företagets verksamhet som kan medföra risker att inte klara nuvarande eller framtida uppdrag.

Operativa risker – risker som kan medföra utebliven eller reducerad kapacitet i den operativa verksamheten eller som kan ge andra oönskade konsekvenser av den operativa verksamheten.

Ekonomiska risker – risker som kan medföra att bolagets ekonomiska rapportering inte sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt.

Oegentlighetsrisker – risker för att oegentligheter inom bolaget sker som kan skada brukarnas och allmänhetens förtroende till företaget

Tekniska utvecklingsrisker – risker för att Gryaabs anläggningar är felaktigt utformade eller drivs på ett felaktigt sätt jämfört med bästa tillgängliga kunskap.

Ovan nämnda riskanalyser genomförs för att verksamheten i rimlig grad skall uppnå följande:

- Att tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer med mera följs
- Att den finansiella rapportering och information om verksamheten är tillförlitlig
- Att eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister
- Att verksamheten drivs ändamålsenligt och kostnadseffektivt
- Att verksamheten når de mål ägare och styrelse satt

I Göteborgs stads riktlinjer fastslås ansvarsfördelningen vad gäller intern kontroll mellan kommunstyrelse, bolagsstyrelse, verkställande direktör, verksamhetsansvariga samt övriga anställda.

- *Kommunstyrelsen* har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll inom kommunens verksamheter samt att utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll utifrån erhållen rapportering.
- *Bolagsstyrelsen* ansvarar för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Dess uppgift är att upprätta en organisation för den interna kontrollen samt se till att regler och anvisningar antas för den interna kontrollen.
- *Verkställande direktör* leder arbetet med intern kontroll inom respektive styrelses ansvarsområde och skall säkerställa att regler och anvisningar är utformade så att god intern kontroll kan upprätthållas. Reglerna skall antas av respektive styrelse. Verkställande direktör skall löpande rapportera till styrelse hur den interna kontrollen fungerar.
- *Verksamhetsansvariga* chefer skall se till att de antagna reglerna och anvisningarna följs samt informera övriga anställda om dess innebörd. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller den som styrelsen utsett.
- *Övriga anställda* är skyldiga att följa de antagna reglerna och anvisningarna i sitt arbete. Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad eller den som styrelsen utsett.

2. Uppföljning av intern kontroll på Gryaab AB 2016

Verksamheten styrs av [Miljöbalken](#), "Lagen om allmänna vattentjänster", bolagsordningen och ägardirektiven. Ägardirektiven förtydligas genom inriktningsdokumentet som antas av styrelsen årligen. Inriktningsdokumentet behandlar verksamhetens mål för kommande år samt bolagets långsiktiga inriktning. Baserat på inriktningsplan upprättas verksamhetsplan och budget.

Arbetet med att följa upp den interna kontrollen bedrivs av Gryaabs ledningsgrupp samt bolagets kvalitets- och miljöansvarige. Kvalitets- och miljöansvarig leder och samordnar arbetet.

Styrelsen fastställer årligen vid mötet i november en uppdaterad plan för [uppföljningen av den interna kontrollen och styrningen](#). Styrelsen följer upp resultatet vid mötet i oktober [nästföljande år](#).

2.1 Strategiska risker

De strategiska riskerna för Gryaab analyseras årligen i samband med budgetarbetet. Resultatet dokumenteras i bolagets verksamhetshandbok under beskrivningen ”Övergripande riskanalys och intern kontroll”. Följande riskområden finns med i analysen:

- Organisatoriska risker
- Finansiella risker
- Risker i pågående investeringsprojekt
- Risker för ändrade förutsättningar i samband med myndighetsbeslut
- Miljörisker
- Risker för att inte nå mål som satts för kommande verksamhetsår i styrelsens inriktningsdokument

Vilka rutiner och kontrollmoment ska följas upp

- Att VD och ledningsgrupp genomfört riskanalys av och dokumenterat de strategiska riskerna i verksamhetsdokumentet ” Övergripande riskanalys och intern kontroll”
- Att de strategiska riskerna adresserats med lämpliga åtgärder och åtgärderna dokumenterats i verksamhetsdokumentet ”Övergripande riskanalys och intern kontroll”
- Att de strategiska riskerna föredragits för Gryaabs styrelse [senast vid styrelsemötet i september 2016](#).

Kontrollmoment

- Att säkerställa att ledningen genomfört en analys av strategiska risker och dessa är adresserade av bolagets ledning

Kontrollansvarig

- Kvalitets- och miljöansvarig

Kontroll färdig

- Årligen senast 30 september

Hur ska kontrollen ske

- Kvalitetstansvarig kontrollerar att dokumentet ” Övergripande riskanalys och intern kontroll” är uppdaterat i samband med budgetarbetet och att det föredragits för styrelsen

Hur ska rapportering ske

Rapportering sker årligen på styrelsemötet i oktober

2.2 Operativa risker

Inom området har utgångspunkten varit de huvuduppgifter som anges för verksamheten i bolagets ägardirektiv, nämligen att kostnadseffektivt samla in och behandla avloppsvatten inom ägarkommunerna. Huvuduppgiften har brutits ned på de olika anläggningsdelarna för vilka risker har identifierats

Riskerna har identifierats och bedömts utifrån den riskvärderingsmodell som tillämpas inom bolaget. Riskvärderingsmodellen består av komponenterna sannolikhet och konsekvens och följande definitioner används:

Sannolikhet: 1= försumbar, 2= ej trolig, 3= mindre trolig, 4= trolig

Konsekvens: 1= försumbar, 2= låg, 3= medium, 4= stor

Talet för sannolikhetsbedömningen skall multipliceras med talet för konsekvensbedömningen. När den sammanvägda bedömningen uppgår till tolv eller högre skall kontroller identifieras för den aktuella risken. Kontroller skall även identifieras när konsekvensen har bedömts som stor oavsett vilken bedömning som gjorts av sannolikheten. Bakgrunden till detta är att bedömningen av sannolikhet görs med beaktande av befintlig kontrollstruktur och eftersom kontrollerna inte är testade kan man inte förlita sig på att de fungerar som avsett utan dessa bör identifieras och testas i samtliga fall då konsekvensen bedöms som hög.

Vilka rutiner och kontrollmoment ska följas upp

- Att riskanalys genomförts för de operativa riskerna i enlighet med rutinen "Rutin för riskhantering"

Kontrollmoment

- Att säkerställa att ledningen genomför kontinuerlig analys av operativa risker och dessa är adresserade av bolagets ledning

Kontrollansvarig

- Kvalitets- och miljöansvarig

Kontroll färdig

- Årligen senast 30 september

Hur ska kontrollen ske

- Kvalitets- och miljöansvarig kontrollerar att dokumentet "Övergripande riskhantering" är uppdaterat i enlighet med rutin

Hur ska rapportering ske

Rapportering sker årligen på styrelsemötet i oktober

2.3 Ekonomiska risker

Gryaabs risker i samband med ekonomisk rapportering och redovisning utgår i från en ekonomisk riskanalys där följande områden har bedömts vara avgörande för korrekt ekonomisk rapportering:

Investeringsprocess/anläggningstillgångar

Till exempel:

- Korrekt värdering på ingående poster i anläggningsregistret.
- Korrekt värdering på objekt som ska avyttras eller skrotas.
- Nya poster aktiveras i rätt tid och med rätt belopp
- Anläggningarna / inventarier skrivs av i rätt takt
- etc

Inköp/leverantörer

Till exempel

- Avtal är godkända av rätt person
- Ändringar i leverantörsregistret är godkända av rätt person
- Kontroll av faktura och attest av faktura görs av olika personer
- etc

Löner

Till exempel

- Alla förändringar av lön har attesterats av behörig person
- Varje månads löneutbetalningar är korrekta
- Pensionsavsättningar är korrekta
- etc

Bokslutsprocessen

Till exempel

- Kontoplanen är korrekt
- Månadsbokslut är rimlighetsbedömda och attesterade
- Årsredovisning är korrekt och kontrollerad
- etc

Den ekonomiska riskanalysen uppdateras minst årligen för att se om riskerna förändras. Dessutom kontrolleras om det har tillkommit nya risker.

Utifrån den ekonomiska riskanalysen har det tagits fram en årlig värdering av väsentliga delprocesser samt tillhörande kontroller som ekonomiavdelningen följer. Denna ligger under R:\ekonomi-administration\internkontroll\20XX..

Vilka rutiner och kontrollmoment ska följas upp

- Att riskanalys genomförts i enlighet med "Rutin för ekonomisk riskanalys" för riskerna i samband med ekonomisk rapportering.
- Att väsentliga delprocesser identifierats och att kontroller kopplats till dessa
- Att tester av kontroller genomförts i enlighet med den årliga planen för internrevisionens arbete.

Kontrollmoment

Detta är en kopia

· Att säkerställa att ledningen genomför kontinuerlig analys av risker i samband med den ekonomiska rapporteringen och dessa är adresserade av bolagets ledning

Kontrollansvarig

· Kvalitets- och miljöansvarig

Kontroll färdig

· Årligen senast 30 september

Hur ska kontrollen ske

· Kvalitets- och miljöansvarig och AC EA går igenom berörda dokument.

Hur ska rapportering ske

Rapportering sker årligen på styrelsemötet i oktober

2.4 Oegentlighetsrisker

Gryaab genomför årligen en bedömning av risker för oegentligheter inom bolaget.

I internkontrollplanen ([rutin för Kontroll av oegentlighetsrisker](#)) ingår att företaget gör stickprov på inköp och utbetalning. Det görs för att säkerställa att inköpen är gjorda i enlighet med gällande attesträtt, att inköpen är kopplade till verksamheten och att utbetalningar gått till rätt leverantör/person samt att det finns adekvat underlag för utbetalningen.

Vid utanordning görs också kontroller på representationskonton löpande för att säkerställa korrekt redovisning och att rätt person attesterat dessa kostnader.

Gryaab har riktlinjer kring representation och relation till leverantörer.

Vilka rutiner och kontrollmoment ska följas upp

- Att stickprov utförts och dokumenterats för inköp, utbetalningar och personliga utlägg enligt rutin.

Kontrollmoment

- Att företaget genomfört erforderligt antal slumpvisa tester samt dokumenterat resultatet enligt rutin.

Kontrollansvarig

- Kvalitets- och miljöansvarig

Kontroll färdig

- Årligen senast 30 september

Hur ska kontrollen ske

- Kvalitets- och miljöansvarig och AC Ekonomi/Administration går igenom dokumentation av genomförd analys.

Hur ska rapportering ske

Rapportering sker årligen på styrelsemötet i oktober

2.5 Tekniska utvecklingsrisker

Gryaabs anläggningar är mycket tekniskt avancerade och kräver stor kompetens hos personalen. Inom branschen utvecklas kontinuerligt ny teknik och ny praxis för reningsprocesserna. Det är av största vikt att företaget har en ingående kännedom om nya tekniker och arbetsätt.

Detta görs genom att den Tekniska UtvecklingsGruppen årligen genomför och dokumenterar risker för att bolaget saknar teknik och/eller kompetens för att kunna nå sina nuvarande eller framtida mål.

Vilka rutiner och kontrollmoment ska följas upp

- Rutin för riskvärdering teknisk utveckling (TUG)

Kontrollmoment

- Att Tekniska utvecklingsgruppen (TUG) årligen genomfört och dokumenterat en analys av riskerna för att bolaget saknar teknisk kunskap nödvändig för att nå framtida mål.

Kontrollansvarig

- Kvalitets- och miljöansvarig

Kontroll färdig

- Årligen senast 30 september

Hur ska kontrollen ske

- Kvalitets- och miljöansvarig kontrollerar att analys och dokumentation skett i enlighet med gällande rutin.

Hur ska rapportering ske

Rapportering sker årligen på styrelsemötet i oktober

2.6 Avvikelser

Noterade avvikelser vid uppföljningen av den interna kontrollen behandlas enligt rutin i Gryaabs system för avvikelshantering.

2.7 Tidplan för arbetet med intern kontroll år 2016

Under [september 2016](#) kommer kontroller som beskrivits ovan att genomföras. Resultatet av kontrollerna rapporteras till styrelsen på styrelsemötet [i oktober 2016](#).

Uppföljningsrapport 3 2015 Bolag

Gryaab AB

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	4
2 Resultatredovisning och analys.....	6
2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling.....	6
2.1.1 Affärsområde/dotterbolag eller motsvarande	7
2.2 Utfall och prognos	7
2.2.1 Utfall till och med perioden.....	8
2.2.2 Prognos	10
2.2.3 Resultat per affärsområden/dotterbolag eller motsvarande.....	11
2.3 Utveckling inom personalområdet.....	11
2.3.1 Personalvolym och lönekostnad.....	11
2.3.2 Arbetsmiljöarbete	12
2.3.3 Övrig utveckling inom personalområdet.....	13
2.4 Investeringar	13
2.4.1 Projektredovisning	14
2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	15
2.5.1 Klimatkompensation av tjänsteresor	15
2.5.2 Ekonomisk uppföljning m a a flyktingsituationen.....	16

Anvisning

Rapportmallen är ett anvisande dokument som beskriver struktur, innehåll och gemensamma rapportdefinitioner i syfte att skapa en gemensam rapportstruktur som medger jämförbarhet över tid och mellan bolag/förvaltningar. Det övergripande målet är att utveckla och förbättra rapportering gällande ekonomi, verksamhet och personal inom stadens samtliga bolag och förvaltningar i syfte att höja kvaliteten i rapportering samt förenkla och effektivisera för rapporterade enheter och stadsledningskontoret. Överenskommelser i den strategiska dialogen kan innebära justeringar och kompletteringar i rapportmallen.

I den mån rapporten kompletteras med bolagsspecifik uppföljning, information som inte är styrinformation till kommunstyrelse/kommunfullmäktige, redovisas denna under rubrik som benämns t ex ”fördjupning till styrelsen”. En sådan rubrik kan antingen läggas in som underrubriker under de olika avsnitten eller i sin helhet samlas i ett särskilt avsnitt sist i rapporten.

1 Sammanfattning

Anvisning

Med utgångspunkt från ägardirektiv och bolagsordning samt kommunfullmäktiges budget sammanfattas här kort de viktigaste slutsatserna i rapporten.

Redovisningen kan kompletteras i form av styrkort under kapitel 1.1 alt 1.2, vilket är frivilligt.

Ekonomi

Gryaabs ekonomiska resultat för de första 10 månaderna är väsentligt bättre än budget.

Gryaabs intäkter är ca 1,4 mkr över budget vilket delvis hänger ihop med högre försäljning av gas. Det har i sin tur att göra med genomförda processförbättringar hos Gryaab såväl som hos Göteborg Energi. Intäkter för eget arbete i projekt är under budget vilket troligen beror på ofullständig rapportering av projektetid. Åtgärder pågår för att förbättra situationen. På driftkostnadssidan är framförallt slamkostnader högre än budgeterat. Kostnaden för slamdisponering är avsevärt över budget vilket beror på att det på svårigheter att i tillräcklig utsträckning avskilja vatten ur slammet vilket beror på åldrande utrustning. Projektering av ny utrustning pågår. Även personalkostnader ligger rejält under budget vilket kan förklaras med att vi haft många vakanser under året som tagit tid att fylla. Några vakser är fortsatt inte tillsatta.

Kostnaden för räntor är väsentligt lägre än budgeterat och kostnaden för avskrivningar är lägre än budgeterat. Med ovanstående som grund är därmed prognos för Gryaabs helårsresultat ändrat från 0 till ca +10,4 mkr.

Verksamhet

På bas av resultat de 10 första månaderna ser Gryaabs för närvarande ingen risk att inte möta krav för helåret 2015.

Reningsverksamheten har begränsats något av pågående ombyggnad av kvävereningen. Inkommande flöden har varit höga under våren 2014 för att sedan vara låga under sommaren. Under hösten har det återigen varit högre flöden och 2015 ser ut att bli ett högflödesår men behandlade volymer mellan 130 och 140 miljoner kubikmeter vatten(mkm). Ackumulerat till september hade 102 mkm behandlats vilket kan jämföras med 90 mkm för september 2014. Trots det har reningsresultatet varit enligt eller bättre än förväntan. Gryaab har under året hitintills producerat ca 18 000 ton REVAQ-certifierat slam vilket är i linje med strategi och mål.

Investeringar / Projekt / Utredningar

Det är fortsatt hög aktivitet inom ett flertal större ombyggnadsprojekt. Projekten har utvecklats väl med avseende på såväl ekonomi som tidplan. Responserna på de upphandlingar har i stort varit mycket god. Under året har Gryaabs styrelse fattat beslut om att starta följande projekt:

- Flyktschakt Röda Sten, ett projekt för att säkra arebtsmiljön i ett mycket utsatt tunnelavsnitt, budget 30 mkr, drifttagning hösten 2016

- Nytt miljötillstånd, ett projekt för att uppdatera Gryaabs miljötillstånd, budget 5 mkr, klart 2018

- Ny saltsyrahantering, ombyggnation av Gryaabs utrustning för saltsyra, budget 7 mkr, drifttagning våren 2016

Ett arbete för att motverka ökade flöden till Ryaverket startades under 2013 och pågår fortsatt. Gryaab har under året fortsatt att träffa relevanta förvaltningar inom alla ägarkommuner för att skapa kunskap om problem med för mycket tillskottsvatten. Responsen har i stort varit god och det finns en tydlig vilja hos alla inblandade att arbeta med frågan.

Gryaab har även under året arbetat med berörda förvaltningar inom Göteborg för att säkra mark för framtida reningsbehov. Arbetet har utmynnat i tre möjliga områden som nu studeras närmare. Det markområde som bedöms vara bäst ur ett verksamhetsperspektiv är dock i nuläget reserverat för etapp 2 Gobigas.

Personal

Under året har 8 personer börjat på företaget och 5 slutat. Det har delvis varit ersättning för personal som slutat pga av annat arbete eller pension delvis varit ersättning av tidigare inhyrd personal. Utöver detta har viss varit utökning av personalmängden för att anpassa för driften av kommande anläggningar och tillkommande krav. Vissa vakanser återstår också att fylla. Personalomsättningen har historiskt varit låg på Gryaab men under 2015 ökat något. Under 2015 har även en held arbete lagts på rehabilitering av personal som av olika skäl inte kunnat fullgöra de arbetsuppgifter som normalt ingår i deras befattningar.

Arbetet med att utveckla medarbetarskap och ledarskap har fortsatt och bedöms ge goda resultat.

2 Resultatredovisning och analys

2.1 Väsentliga händelser och verksamhetens utveckling

Anvisning

Under detta avsnitt görs en kort samlad analys för bolaget/koncernen.

Utgångspunkten är främst ägardirektiv och/eller bolagsordning för bolaget/koncernen samt respektive bolagets/koncernens budget.

- Beskriv kortfattat särskilt viktiga resultat, händelser och verksamhetens utveckling till och med perioden. Beskriv även bolagets/koncernens utveckling hittills under året och förväntningar under resten av året.
- Analysera vad resultatet betyder, när det gäller innevarande år och eventuell påverkan på kommande år, för den egna verksamheten och i tillämpliga fall för Göteborgs Stad som helhet.

Verksamhet

Reningsresultat kväve: 7,9 mg/l (krav 10 mg/l)

Reningsresultat fosfor: 0,18 mg/l (krav 0,3 mg/l)

Reningsresultat BOD7 (organiskt material): 8,2 mg/l (krav 10 mg/l)

Produktion av REVAQ slam: 18 000 ton (mål 15 000 ton)

Produktion av biogas: 60 GWh (mål 70 GWh, prognos 72 GWh)

Investeringar / Projekt / Utredningar

EN 2013

Utbyggnad av Gryaabs kapacitet att avskilja kväve. Nya anläggningsdelar ska tas i drift hösten 2016 och förväntas öka Gryaabs avskiljning av kväve från dagens 65% till över 80%. Det innebär dessutom möjlighet att ta gamla anläggningsdelar ur drift för renovering vilket inte är möjligt i nuläget. Projektet har hitintills hållit sig väl inom budget och tidplan, Beställt t o m oktober var ca 180 mkr av totalt 360 mkr.

Lokaler 2012

Utbyggnad av Gryaabs driftslokaler med avsikt att få förbättrade möjligheter för bl a lab, kontrollrum och reception. Projektet frigör även nödvändig yta för byggnation av mer oklädningsyta för kvinnliga medarbetare vilket är nödvändigt för att klara målen på en ökande andel kvinnliga anställda och entreprenörer. Projektet är ekonomiskt ansträngt och styrelsen har godkänt en utökad budget från 74 mkr till 105 mkr. De nya lokalerna bedöms kunna tas i drift under 2017. Beställt t o m oktober är ca 40 mkr av totalt 105 mkr.

Beslutade under året

- Flyktschakt Röda Sten, ett projekt för att säkra arbetsmiljön i ett mycket utsatt tunnelavsnitt, budget 30 mkr, drifttagning hösten 2016

- Nytt miljötillstånd, ett projekt för att uppdatera Gryaabs miljötillstånd, budget 5 mkr, klart 2018

- Ny saltsyrahantering, ombyggnation av Gryaabs utrustning för saltsyra, budget 7 mkr, drifttagning våren 2016

Gryaab har även under året arbetat med berörda förvaltningar inom Göteborg för att

säkra mark för framtida reningsbehov. Arbetet har utmynnat i tre möjliga områden som nu studeras närmare. Det markområde som bedöms vara bäst ur ett verksamhetsperspektiv är dock i nuläget reserverat för etapp 2 Gobigas. De andra två områden som utreds är den del av Rya skog som inte är skyddad samt Räddningsverkets tomt vid Färgenäs. Om och när Gryaab behöver ytterligare mark styrs av krav i kommande miljötillstånd och hur mycket tillskottsvatten som ska behandlas i framtiden. Sannolikt kommer dröja till 2018 innan det är klarlagt om/när Gryaab behöver ytterligare verksamhetsyta .

2.1.1 Affärsområde/dotterbolag eller motsvarande

Anvisning

Under detta avsnitt görs en analys per affärsområde/dotterbolag, om inte annat överenskommit med Stadshus AB.

Utgångspunkten för analysen är motsvarande som för bolaget/koncernen som helhet (se anvisning till textrutan under avsnitt 2.2)

Berör ej Gryaab

2.2 Utfall och prognos

Resultaträkning i sammandrag

Anvisning

Antal rader i tabellen nedan anpassas individuellt efter den interna resultaträkningen såsom exempelvis kostnadsslagsindelad alternativt funktionsindelad. Belopp i tkr alt. mkr - kan förslagsvis anges i cellen högst upp till vänster.

tkr	Period				Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall fg år	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år
2015-10								
Intäkter	283 917	282 487	1 430	279 381	340 616	339 871	338 984	335 947
Kostnader	-249 357	-255 442	6 085	-49 195	-300 760	-305 331	-307 120	-303 818
Rörelseresultat	34 560	27 045	7 515	30 186	39 856	34 540	31 864	32 129
Finansiella intäkter	9	83	74	89	9	50	100	119
Finansiella kostnader	-24 099	-26 833	2 731	-25 566	29 126	-30 672	-32 200	-30 666
Resultat efter fin. poster	10 470	295	10 323	4 709	10 739	3 918	-236	1 582

Resultaträkning

2015-10	Utfall period	Aktuell budget period	Avvikelse utfall/budget	Prognos hel år	Aktuell budget helår	Bokslut fg år
Taxor och avgifter	250 000	250 000	0	300 000	300 000	296 500

2015-10	Utfall period	Aktuell budget period	Avvikelse utfall/budget	Prognos hel år	Aktuell budget helår	Bokslut fg år
Övriga intäkter	33 917	32 487	1 430	40 616	38 984	39 447
Summa intäkter	283 917	282 487	1 430	340 616	338 984	335 947
Löner/arvoden	-40 283	-42 170	1 887	47 992	-50 604	-47 955
Soc. avgifter/pensioner	-19 657	-20 242	585	23 482	-24 290	-22 603
Övriga personalkostnader	-2 160	-2 509	349	2 661	-3 011	-2 688
Summa personalkostnader	-62 100	-64 921	2 821	74 135	-77 905	-73 246
Anläggnings och underhålls material	20 227	-20 595	40 822	23 854	-25 620	-24 506
Entreprenad och köp av verksamhet	9 473	-11 693	21 166	11 287	-13 275	-12 088
markhyror, fastighetsservice	7 101	-7 252	14 353	8 710	-8 869	-9 078
Hyra av anläggningstillgångar	989	-903	1 892	1 248	-1 099	-1 725
Bränsle, energi, vatten	27 172	-25 447	52 619	31 725	-31 251	-32 043
Förbrukningsmaterial och reparationer	8 534	-8 988	17 522	11 419	-10 731	-10 464
Övriga verksamhetskostnader	43 621	-43 143	86 764	53 882	-51 370	-55 209
Summa övriga verksamhetskostnader	117 117	-118 021	235 138	142 125	-142 215	-145 113
Avskrivningar	-70 140	-72 500	2 360	84 500	-87 000	-85 459
Summa avskrivningar	-70 140	-72 500	2 360	84 500	-87 000	-85 459
Summa verksamhetens kostnader	-15 123	-255 442	240 319	300 760	-307 120	-303 818
Summa verksamhetens nettokostnader	268 794	27 045	241 749	641 376	31 864	32 129
Ränteintäkter	9	83	-74	9	100	115
Övriga finansiella intäkter	2	0	2	0	0	4
Summa finansiella intäkter	11	83	-72	9	100	119
Räntekostnader	-24 099	-26 833	2 734	29 126	-32 200	-30 666
Övriga finansiella kostnader	0	0	0	0	0	0
Summa finansiella kostnader	-24 099	-26 833	2 734	29 126	-32 200	-30 666
Resultat efter finansiella poster	244 706	295	244 411	670 511	-236	1 582

2.2.1 Utfall till och med perioden

Anvisning

Redogör kort för de *viktigaste* orsakerna till eventuell avvikelse mot aktuell budget för perioden. Analysera eventuella avvikelser i förhållande till aktuell budget för perioden och resultatet för motsvarande period föregående år. Förklaring och analys bör avse såväl bolaget/koncernen som helhet samt berört affärsområde/dotterbolag (om det senare inte redovisas nedan i avsnittet "Resultat per affärsområde/dotterbolag").

Gryaab resultat uppgick till 10 470 tkr (4 709) mot budgeterade 295 tkr (-81). Belopp inom parantes avser motsvarande belopp 2014.

Verksamhetens totala nettokostnader var 239,5 mkr (242,4) mot budgeterade 249,7 mkr (247,2). Gryaabs driftkostnader var 179,2 (175,2) mot budgeterade 182,9 (175,5). Avgifterna uppgick till 250,0 mkr (247,1) mot budgeterade 250,0 mkr (247,1). Övriga intäkter uppgick till 33,9 mkr (32,3) mot budgeterade 32,5 mkr (34,7).

Avvikelsen mot budget på Gryaabs övriga intäkter kan sammanfattas till:

ca 218 tkr i lägre intäkter för mottagning av organiskt avfall

- naturliga variationer

ca 1 000 tkr högre intäkter för försåld gas

- framgångsrikt arbete med att optimera den egna processen
- förbättrad mottagningskapacitet hos Göteborg Energi genom processoptimeringar (bra jobbat!)

ca 645 tkr i lägre intäkter för eget arbete i projektarbete

- arbete pågår med att förbättra diciplin med att rapportera tid i projekt

ca 986 tkr i ökade intäkter för drift av Göteborg Energis värmepump

- naturliga variationer beroende på bl a lågt elpris

ca 145 tkr i högre intäkter fördelad på andra poster

Avvikelsen mot Gryaabs budget på Gryaabs driftkostnader kan sammanfattas till:

ca 2 821 tkr i lägre personalkostnader, fördelat på många olika poster

- löner/arvoden ca 1 890 tkr lägre beroende på vakanser mot budget
- pensioner/sociala avgifter ca 590 tkr lägre beroende på vakanser mot budget
- övriga personalkostnader ca 340 tkr lägre beroende på bl a utbildning

ca 370 tkr i lägre anläggningskostnader

- Kemikaliekostnader ca 355 högre än budget pga höga kostnader för direktfällning i samband med höga flöden in till verket
- Maskindelar och reservdelar ca 725 tkr lägre än budget

ca 2 220 tkr i lägre kostnader för entreprenader

- en större post felaktigt budgeterad som löpande kostnad överförd till investering (K3)

ca 150 tkr i lägre kostnader för fastighetsservice och markhyror

- diverse

ca 1 725 tkr i högre kostnader för bränsle, energi och vatten för drift

- Högre kostnader för el pga höga flöden under 2015
- Mer cirkulation av vatten i anläggningen för förbättrat reningsresultat

ca 454 tkr i lägre kostnader för rep- och förbrukningsmaterial

- delvis lägre materialkostnader för genomförda underhållsåtgärder
- delvis ej genomförda underhållsåtgärder pga personalbrist

ca 2 275 tkr i högre kostnader för slamdisponering

- Sämre avvattning av slam (centrifugering) ger viktmässigt mer slam. Befintliga centrifuger är gamla och slitna och projektering för nya pågår.

ca 457 tkr i lägre kostnader för konsulter och annan inhyrd personal

- Gryaab har skjutit flera utredningsprojekt och underhållsprojekt som skulle genomföras under 2015, framåt i tiden för att inte överbelasta organisationen. Dessa utredningar kommer att genomföras 2016 eller 2017.

ca 1 570 tkr i högre kostnader fördelat på ett stort antal övriga poster.

Gryaabs kostnad för avskrivningar var 70,1 (74,1) mkr mot budgeterade 72,5 (76,3) mkr. Avvikelsen på avskrivningar beror delvis på senare aktivering än beräknat på bland annat nytt konstruktionssystem och nya centrifuger.

Gryaabs finansiella kostnader var 24,1 mkr (25,6) mot budgeterade 26,8 mkr (30,2). Avvikelsen på Gryaabs finansiella kostnader beror delvis på en svagare ränteutveckling än bedömt, delvis förseningar av projekt, delvis på felbudgetering.

Allt som allt en positiv avvikelse mot budget på 10,3 mkr.

2.2.2 Prognos

Anvisning

Förklara kort de *viktigaste* avvikelserna mellan prognosen och den aktuella budgeten för helåret och/eller föregående prognos.

Analysera hur periodens resultat förhåller sig till helårsprognosen och bedöm rimligheten.

Beskriv eventuella åtgärder som ligger till grund för prognosen samt väsentliga osäkerhetsfaktorer och antaganden som kan påverka prognosen.

Bedöm säkerheten i prognosen, gärna i form av en enkel känslighetsanalys.

Prognos för helåret 2015

Med anledning av ovan beskrivet resultat lämnar Gryaab en ny prognos för helåret 2015 (ändring mot budget).

Övriga intäkter minskas med ca 1 632 tkr bl a beroende på ökade intäkter gas och intäkt från Göteborg Energis värmepump.

Personalkostnader minskas med 3 770 tkr då nu utestående vakanser inte bedöms fyllas för än tidigast i början av 2016.

Anläggnings- och underhållskostnader minskas med ca 1770 tkr på grund av minskade underhållskostnader.

Kostnaden för entreprenader minskas med 1 990 tkr bl a pga att genomförda åtgärder aktiveras som investering istället för att tas på resultatet.

Kostnaden för fastighetsservice och markhyror minskas med ca 160 tkr.

Kostnaden för bränsle, energi och vatten ökas med ca 475 tkr pga höga flöden under 2015.

Kostnaden för rep- och underhållsmaterial ökas med ca 690 tkr på grund av planerade underhållsinsatser i slutet av året.

Kostnaden för slamentreprenader ökar med 3 250 tkr pga sämre avvtaning än budgeterat (mer vatten i slammet).

Övriga verksamhetskostnader minskas med ca 738 tkr. Detta är fördelat på många olika mindre poster.

Gryaabs räntekostnader minskas med 3,1 mkr till 29,1 mkr beroende på tidigare angivna orsaker.

Gryaabs avskrivningar minskas med 2,5 mkr och beror på senare aktiveringar av projekt samt effekter av nya avskrivningsregler.

Övriga förändringar i prognosen av kostnaderna är mindre och redovisas inte här.

Gryaabs prognostiserade resultat blir därmed 10,7 mkr mot budgeterat -0,2 för helåret 2015.

Prognosens säkerhet är i viss utsträckning beroende av väderförhållanden under resten av året.

2.2.3 Resultat per affärsområden/dotterbolag eller motsvarande

Anvisning

Antal rader i tabellen nedan anpassas individuellt i administrationen för enhetsmallar. Belopp i tkr alt. mkr - kan förslagsvis anges i cellen högst upp till vänster.

	Period			Helår			
	Utfall	Budget	Avvikelse	Prognos	Fg prognos	Budget	Bokslut fg år

Anvisning

Resultat per affärsområden/dotterbolag eller motsvarande (ekonomi och/eller prestationstal) redovisas efter önskemål eller enligt överenskommelse med Stadshus AB.

Berör ej Gryaab

2.3 Utveckling inom personalområdet

2.3.1 Personalvolym och lönekostnad

Anvisning

Definitioner:

Lönekostnad exkl arvoden och sociala avgifter - lönekostnad för anställd personal att ställa mot den arbetade tiden.

Arbetad tid (personalvolym i antal årsarbetare) - Den arbetade tiden utförd av anställd personal där 1600 timmar motsvarar 1,0 årsarbetare. Ackumulerat värde.

Lönekostnad per årsarbetare avser uppgifter enligt definition ovan.

Belopp i tkr	Utfall tom okt 2015	Utfall tom okt 2014	Prognos 2015	Bokslut 2014
Lönekostn. exkl arvoden	40 060	39 248	46 848	47 728
Arbetad tid (årsarbetare)	85,4	87,6	100,8	101
Lönekostnad per årsarbetare	465	445	471	475

Anvisning

Kommentera utfall av lönekostnad per årsarbetare i förhållande till prognos och bokslut föregående år. Ange de viktigaste orsakerna till förändringen.

Analysera personalvolymutvecklingen (förändring i antal årsarbetare) i förhållande till förändrad verksamhetsvolym/uppdrag. Ange de viktigaste orsakerna till eventuella differenser.

Lönekostnaden för 2015 ligger lägre än budgeterats vilket är kopplat till att en del budgeterade tjänster inte fyllts. Det har i sin tur berott på svårigheter i rekryteringsarbetet eller kommande förändringar i uppdraget.

Utöver det så har en del externa avgångar inneburit att det periodvis uppstått vakanser.

Årets löneförändringar är i linje med budget.

2.3.2 Arbetsmiljöarbete

Anvisning

Vilka är de vanligaste riskfaktorer ni har identifierat i arbetsmiljön i ert bolag?

Vilka konkreta åtgärder har vidtagits för att motverka dessa risker? Ge några exempel.

Vilka effekter ser ni att åtgärderna gett eller förväntar ni att de ska ge?

De vanligaste riskerna på Gryaab är kopplade till bolagets operativa verksamhet och utgörs av tekniska risker i anläggningens utformning.

För närvarande pågår ett arbete med att göra en fördjupad riskanalys mha så kallad HazOp-metodik för att hitta ännu ej identifierade risker. Dessa förväntas resultera i justerade kontrollrutiner eller ombyggnation av olika anläggningsdelar.

Genomförda åtgärder förväntas ge en minskad risk för skador på personal, besökare och entreprenörer.

2.3.3 Övrig utveckling inom personalområdet

Anvisning

Här kan ni lyfta övriga frågor av vikt inom personalområdet som styrinformation till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige, såsom hälsa, arbetsmiljö, omställning m m.

Under senare delen av 2015 har Gryaab:s personal engagerat sig i den pågående flyktingkatastrofen genom insamling av medel. Bolaget har även möjliggjort för den/de inom personalen som vill tillfälligtvis jobba med frågan genom att öppna för möjligheten till utlåning eller tjänsteledighet. Gryaab har även via GR anmält sitt intresse för att delta i ett program för att identifiera och utveckla nyankomna som har VA-kompetens.

2.4 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Anvisning

Nyinvesteringar: Investeringar som ger tillkommande och nya kassaflöden genom nya produkter eller verksamheter. Målet kan vara att tillhandahålla ny eller ökad service/produkt/metod.

Reinvesteringar: Investeringar som syftar till att ersätta utsliten eller föråldrad utrustning. Målet kan vara att förnya eller upprätthålla funktion och kapacitet på befintliga tillgångar.

Antal rader i tabellen kan anpassas efter behov.

Nettoutgifter i mkr	Utfall t o m okt	Prognos helår	Fg prognos helår	Budget helår
Nyinvesteringar	130	185	185	206
Reinvesteringar				
SUMMA INVESTERINGAR	130	185	185	206

Inga förändringar jämfört med prognosen i augusti.

Investeringar i finansiella anläggningstillgångar

Anvisning

Avser förvärv och avyttring av aktier i dotterföretag, intresseföretag, övriga koncernföretag samt övriga långfristiga värdepappersinnehav som är avsedda att stadigvarande innehas i rörelsen.

Aktier och andelar, i mkr	Utfall perioden 2015
Summa investeringar	

Anvisning

Gör en analys av utfall jämfört mot budget och prognos. Kommentera tidsförskjutning, fördyring av projektet, omprioriteringar etc.

2.4.1 Projektredovisning

Projektredovisning investeringsobjekt

Anvisning

Välj ut objekt som är av större karaktär eller av strategisk/väsentlig betydelse för bolaget. (Har man påbörjat avrapportering av ett projekt ska rapporteringen fullgöras.)

Benämning projekt enl. inv. plan, i mkr	Budget per projekt	Ack utfall tom perioden	Aktuell prognos för hela projektet	Beräknas färdigt (år, kvartal)
EN 2013	360	163	360	2016,3
Driftcentral	105	26	105	2 018,1
Konstruktionssystem	5	5,5	5	2 016,1
Tryckavloppsledning Surte	4	5	5	2 015,4
Byte reaktorskåp	3	2,5	3	2 015,4

Anvisning

- Vilka projekt har varit i KS/KF för ställningstagande.
- Analysera utfallet per projekt/objekt ställt mot gällande investeringsbudget.
- Analysera eventuella avvikelser mellan prognostiserade investeringsutgifter per objekt för hela investeringen ställt mot budget.

2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

Anvisning

Här kan styrelsen rapportera kring beslut och/eller uppdrag från kommunfullmäktige/kommunstyrelsen där utvecklingen är sådan att det är viktigt att kommunstyrelsen informeras.

Gryaab har inget att rapportera

2.5.1 Klimatkompensation av tjänsteresor

Anvisning

Enligt beslut i kommunfullmäktige (2009 nr 85) ska tjänsteresor klimatkompenseras. Trafikkontoret bistår med underlag om utsläpp och beräknade klimatkostnader.

I våras fick er kontaktperson sammanställningar om 2014 års utsläpp. Underlaget från trafikkontoret kan i vissa fall behöva kompletteras.

Vid frågor kontakta i första hand den som har ansvar för frågan kring klimatkompensation hos er, i andra hand Mats-Ola Larsson på trafikkontoret, 0703-67 80 14.

Beräknade kostnader för klimatkompensation

Anvisning

Fyll i era kostnader för klimatkompensation av tjänsteresor under respektive år.

Fördelning (tkr)	2012 års resor	2013 års resor	2014 års resor
Flygresor	58,5	16,5	12
Drivmedel till stadens fordon	37,0	16,95	12,5
Tjänsteresor med privat bil	5,8	1,66	3,353
Totalt	101,3	35,11	27,85

Korta flygresor

Anvisning

Ange antal flygresor under 50 mil. Enligt kommunfullmäktiges policy och riktlinjer för tjänsteresor (2015 nr 108) bör flyg endast användas vid resor längre än 50 mil.

	Antal 2014
Flygresor under 50 mil	0

Klimatförbättrande åtgärder

Anvisning

Kommunfullmäktiges beslut innebär att pengar som avsätts för klimatkompensation främst ska användas till investeringar som ökar det miljöanpassade resandet och minskar onödigt resande. I vilken utsträckning genomförde ni åtgärder och i så fall till vad? Redovisa i tabellen nedan (det är möjligt att lägga till fler rader).

Genomförda/planerade åtgärder	2014 (avser 2012 års resor) i tkr	Prognos 2015 (avser 2013 års resor) i tkr
Västtrafikkort till personalen	250,3	262

2.5.2 Ekonomisk uppföljning m a a flyktingsituationen

Anvisning

Rader kan läggas till i enhetshanteringen vid behov av att specia målgrupp (ensamkommande barn resp asylsökande vuxna) och/eller insats

- Belopp anges i jämna 100-tusental kronor
- Med kostnad avses bruttokostnad minus ev interna intäkter och ersättning från annan nämnd/bolag
- Statsbidrag ska anges inklusive schablonersättning för ensamkommande barn med uppehållstillstånd
- Även kostnader och beräknat statsbidrag för uppgifter som utförts för Migrationsverket (t ex bemanning transitboenden) ska tas upp

Målgrupp/insats (se anvisningar)	Perioden jan-okt		Prognos helår	
	Beräknad kostnad	Beräknat statsbidrag	Beräknad kostnad	Beräknat statsbidrag
	0	0	0	0

Anvisning

Redovisa bolagets insatser för nyanlända samt vilka resultat som kan avläsas.

Redovisa särskilt de insatser som riktats mot ensamkommande barn.

Om inga insatser enligt ovan genomförts ska detta noteras här.

Inga insatser från företaget under 2015 men stort engagemang från personal, se avsnitt 2.3.3

UKM
Ann Mattsson

Styrelsebeslut om fortsatt högskolestöd

Föreslås att Gryaab fortsätter att stödja högskoleforskning inom områden av vikt för Gryaabs framtida reningsprocesser och framtida hållbar avloppsrening i Göteborgsregionen.

Föreslås att stödbeloppet är 600 000 kr/år som fördelas mellan Gryaabs viktiga högskolesamarbetspartners.

Högskolestödet fördelas främst till WET på Chalmers, genom Professor Britt-Marie Wilén. Delar av stödet kan även fördelas till Signal och Systemanalys på Chalmers (dr Torsten Wik) och/eller Kemiteknik på LTH (Professor Karin Jönsson). Den exakta fördelningen avgörs årligen av Gryaab.

Förslag till beslut

Gryaab fortsätter att stödja högskoleforskning inom för Gryaab viktiga områden enligt ovan.

Anders Åström
VD Gryaab AB

Förslag till sammanträdestider 2016

Typ av möte	Mötesdagar Förslag	Tid	UTSKICK
Presidiemöte	Torsdag 4/2 Lokal: AÅS rum	kl 13.30	<p style="text-align: center;"><u>UTSKICK</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Styrelsemöte 1 vecka före mötet • Årstämman: 4-6 veckor före mötet • Teknisk/ekonomisk delegation: 1 vecka före mötet • Presidiet: 3 dagar före mötet • Policydagar: 1 vecka före mötet <p>OBS! Handlingar till Mina elektroniskt senast två dagar före utskick.</p>
Tekniska och ekonomiska delegationerna	Fredag 5/2 Lokal: Kattegatt	kl 13.00	
Styrelsemöte - Bokslut 2015 - "Årsrapport Bolag-UR4" - Granskningsrapporter	fredag 12/2 Lokal: Kattegatt	kl 9.00	
Årsstämma	måndag 14/3 Filmsal	kl 10.00	
Konstituerande styrelsemöte - Val av presidie - Firmateckning - Attestreglemente - Styrelsens arbetsordning - Arbetsfördelning styrelse / vd - Instruktion ekonomisk rapp. - Ev. stämmodirektiv - Sammanträdesdagar 2016	måndag 14/3 Kattegatt	Ca 11.00	
Presidiemöte	onsdag 13/4 Lokal: AÅS rum	kl 13.30	
Styrelsemöte - Ram för inriktningsdokument - "Delårsbokslut bolag- UR1" - Utvärdering styrelse & VD - Tema avtal & tillgångar	Fredag 22/4 Lokal: Härryda	kl 9.00	
3-stads möte	19-20 maj Malmö	Lunch till lunch	
Tekniska delegationen	Fredag 13/5 Lokal: Kattegatt	kl 08.30	
Svenskt Vattens Årsmöte	9-11 Maj Göteborg		
Policydagar - Strategisk inriktning - Inriktningsdokument	23-24 Maj Prel. Köpenhamn	kl 09.00	
Presidiemöte	torsdag 9/6 Lokal: AÅS rum	kl 13.30	
Styrelsemöte - Inriktningsdokument 2016 (fastställ.) - Tema Drift	Fredag 17/6	kl 09.00	
Presidiemöte	Onsdag 14/9 Lokal: AÅS rum	kl 13.30	
Styrelsemöte - "Delårsbokslut bolag-UR2" - Ägarfrågor	Fredag 23/9 Lokal: Kattegatt	kl 9.00	
Presidiemöte	Torsdag 20/10 Lokal: AÅS rum	kl 13.30	

Styrelsen
Presidiet
Tjänstemän

Förslag till sammanträdestider 2016

Tekniska och ekonomiska delegationerna	fredag 21/10 kl 8.30 Lokal: Kattegatt
Styrelsemöte - Budget år 2017 - Resultat intern kontroll 2016 - Likabehandlingsplan 2017	fredag 28/10 kl 9.00 Lokal: Kattegatt
Presidiet	Torsdag 17/11 kl 13.30 Lokal: AÅS rum
Styrelsemöte - Plan intern kontroll 2016 - Säkerhetsrapport - "Delårsbokslut bolag- UR3" - Tema arbetsmiljö och personalfrågor	Fredag 25/11 kl 9.00 Lokal: Kattegatt

Personalmöten i filmsalen på Ryaverket 2016

dag	datum	Tid	Skicka rapporterna till kommunikatörerna	Tema
onsdag	2/3	kl 12.05	24/2	
onsdag	8/6	kl 12.05	1/6	
onsdag	7/9	kl 12.05	31/8	
onsdag	7/12	kl 12.05	30/11	

Projekt och planering, Gryaab
Utveckling och projekt, kretslopp och vatten

Tjänstemannautlåtande/Nämndhandling

Förslag till ändrade ägarförhållanden för spillvattentunnel som ägs av Härryda kommun

Bakgrund, det regionala tunnelsystemet för avledning av avloppsvatten

Göteborgsregionens regionala tunnelsystem för avledning av regionens spillvatten består av ett stort antal huvudtunnlar, transporttunnlar och stora överföringsledningar mellan tunnelsystemen på fastlandet och Hisingen. Huvudtunnlarna avleder ägarkommunernas avloppsvatten till Ryaverket. Ägarförhållandena vad gäller tunnlar speglade den situation och de överenskommelser som gjordes mellan ägarkommunerna under 1960-talet.

Det regionala tunnelsystemet sträcker sig ut till de olika delägarkommunerna där delägarkommunerna avleder sitt spillvatten till det regionala tunnelsystemet. Avledningen sker antingen via kommunernas spillvattenledningar som är framdragna till transporttunnlarna eller också är ledningarna anslutna till ett antal borrhål som är borrhåll från markytan ned till tunneltaket.

Gryaab äger, förvaltar och ansvarar för driften för de flesta spillvattentunnlarna. Gryaab äger också överföringsledningarna mellan tunnelsystemen. Kretslopp och vatten ägde tidigare 14 definierade delsträckor med spillvattentunnlar med en total längd av ca 14 km. Men dessa tunnlar har genom beslut i Gryaabs styrelse och i Vatten- och kretsloppsnämnden överförts till Gryaab till bokfört värde.

Efter denna överföring är det bara två av Gryaabs ägarkommuner som fortfarande är tunnelägare. Det är Härryda kommun och Mölndal stad. Härryda äger en spillvattentunnel och Mölndal äger två spillvattentunnlar som utgör en fortsättning på Gryaabs huvudtunnel samt två tunnelpåslag. De båda kommunerna äger en mycket liten andel av spillvattentunnlarna, Mölndal (ca 3 %) respektive Härryda (ca 2 %).

För att få en tydligare ansvarsfördelning när det gäller det regionala avloppssystemet för avledning av spillvatten har tidigare föreslagits att Gryaab tar över ägandet och därmed också det fulla ansvaret för drift och underhåll av de spillvattentunnlar som är anslutna till Gryaabs regionala tunnelsystem.

Frågan om ägande av tunnlar och ansvaret för tunnlar har under ett antal år diskuterats inom Teknisk och Ekonomisk delegation inom Gryaab. Efter utförda utredningar och värderingar av tunneldelar som ägdes av förvaltningen Kretslopp och vatten, beslutades att överföra ägandet av dessa tunneldelar från förvaltningen till Gryaab. Överföringen mellan Gryaab och Kretslopp och vatten omfattade ca 14 km spillvattentunnlar samt ca 2 km transporttunnlar till ett bokfört värde av ca 5 Mkr.

I samband med dessa diskussioner föreslogs också att Gryaab skulle överta ca 1,6 km spillvattentunnel från Härryda kommun samt ca 2,5 km spillvattentunnel och ca 0,6 km transporttunnlar från Mölndal

Projekt och planering, Gryaab
Utveckling och projekt, kretslopp och vatten

stad. Men dessa två överföringar skulle göras först efter det att Gryaab och Kretslopp och vatten kommit överens om och genomfört den större överföringen som alltså skedde 2014.

Motiv för ändrade ägarförhållanden

Innan överföringen gjordes mellan Gryaab och Kretslopp och vatten var den dåvarande ägarsituationen mycket komplex. Det var ett fragmenterat ägande som de gamla överenskommelserna hade resulterat i. Det förelåg också svårigheter att ajourhålla alla avtal som fanns upprättade med anledning av de överenskommelser och de ägarförhållanden som fastställdes under 1960-, och 1970-talet.

I ägandet av tunnlar och ledningar ingår drifts-, underhålls- och säkerhetsansvar. En mängd olika avtal har under årens lopp ingåtts mellan Gryaab, kretslopp och vatten och de andra delägarkommunerna liksom med andra tunnelägare för att reglera drifts-, underhålls- och säkerhetsfrågor samt en del andra frågor. Med nuvarande situation finns risk för att viktiga drifts- och säkerhetsfrågor ramlar mellan stolarna. I några fall har det också varit allvarliga incidenter som i värsta fall hade kunnat leda till personskador i tunnlar.

Föreslagen förändring om att överföra de resterande spillvattentunnlarna till Gryaab skulle resultera i en tydligare koppling till de olika huvudmännens uppdrag och huvuduppgifter (Gryaab respektive delägarkommunerna). Där Gryaabs uppdrag är att avleda delägarkommunernas avloppsvatten via det regionala tunnelsystemet och att rena avloppsvattnet vid Ryaverket. Kommunernas uppgift är att avleda spillvattnet ned till det regionala tunnelsystemet där Gryaabs ansvar börjar.

Föreslagen ägarförändring bedöms medföra en tydligare ansvarsfördelning mellan Gryaab och Härryda kommun samt övriga delägarkommuner med enklare och mer överskådliga avtal mellan parterna.

Förslag till överföring av spillvattentunnel från Härryda kommun till Gryaab AB

Förslaget innebär att Härryda överlåter tunnel 541 (ca 1 600 meter spillvattentunnel) till Gryaab för det bokförda värdet 4 286 140 kr. Den aktuella tunnelsträckan 54C till 54E framgår av upprättat tunnelavtal med tillhörande kartbilagor från 2007-01-01, bifogas ej.

Ekonomiska konsekvenser med anledning av förslaget

Förslaget innebär att Härryda kommun utrangerar den aktuella tunneln ur sitt anläggningsregister vid tidpunkten för ägarbytet. Gryaab betalar 4 286 140 kr till Härryda kommun, vilket motsvarar bokfört värde per 2016-03-31.

0-alternativet

Om föreslagen ägarförändring inte genomförs förblir ägandet oförändrat med de konsekvenser som detta medför. Upprättade dokument avseende drifts-, underhålls- och säkerhetsansvar för själva tunneln måste kontinuerligt uppdateras och ajourhålls över tiden.

Ansvar för drifts-, underhålls- och säkerhetsfrågor när det gäller aktuella anläggningstillgångar riskerar att förblir fortsatt otydligt över tiden genom den fragmenterade ägarsituationen.

Projekt och planering, Gryaab
Utveckling och projekt, kretslopp och vatten

Förslag till beslut

Sektorn för Samhällsbyggnad föreslår

att Gryaab övertar ägandet av Härryda kommuns spillvattentunnel till ett bokfört värde på ca 4 300 000 kronor.

Gryaab 2015-12-01

Anders Åström
VD, Gryaab AB

Avtal om överlåtelse av spillvattentunnel

har träffats mellan parterna

1. **Gryaab**, organisationsnummer, 556137-2177

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg

Kontaktperson: Sven-Ove Pettersson, samma adress

och

2. **Härryda kommun**, organisationsnummer, 212000-1264

Härryda kommun, 435 80 Mölnlycke

Kontaktperson: Jessica Stenhoff

BAKGRUND

Gryaab är ett kommunalt aktiebolag som ägs av sju kommuner. Bolaget förvaltar ett regionalt spillvattentunnelsystem för avledning av spillvatten från de kommuner som är anslutna till Ryaverket. För att fullgöra sitt uppdrag äger och driver Gryaab merparten av det regionala tunnelsystemet i form av olika anläggningar såsom tunnlar och ledningar.

Härryda kommun är en av delägarna i Gryaab. Av historiska skäl äger Härryda kommun en mindre del av en spillvattentunnel som ingår i det regionala tunnelsystemet.

Parterna har av strategiska skäl bestämt att den tunneldel som Härryda kommun äger ska överföras till Gryaab. Härigenom uppnås en mer rationell drift av tunnelarna.

AKTUELL TUNNELDEL

Den aktuella tunneldelen som omfattas av avtalet har nummer 541 och är ca 1 600 meter lång. Tunneldelen omfattar tunnelsträckan 54C till 54E, i enlighet med upprättat tunnelavtal mellan parterna, daterat 2007-01-01, ritning 1.

EKONOMISKA BEDÖMNINGAR

Parterna har värderat tunneldelen och kommit fram till att Gryaab ska betala Härryda kommun bokfört värde per datum 2016-03-31 för den tunneldel som ingår i överlåtelsen.

VILLKOR FÖR ÖVERLÅTELSEN

1. Tunneldelen 541 överläts till Gryaab.
2. Äganderätten överförs per den 1 april 2016.
3. Den tunneldel som överläts genom detta avtal överläts i befintligt skick, d.v.s. i det skick den befinner sig på överlåtelsedagen.

4. Den mottagande parten övertar från och med överlåtelsedagen ägaransvaret såsom att tillse att skaffa nödvändiga tillstånd och att informera berörda om ägarförändringen.

5. Gryaab ska betala 4 286 140 kr till Härryda kommun senast den 29 april 2016.

TVIST

Eventuell tvist mellan parterna ska avgöras i allmän domstol.

Göteborg och Mölnlycke den 1 december 2015.

Gryaab AB

Härryda kommun

Anders Åström, VD

Håkan Jacobsson, samhällsbyggnadschef

Avtal om överlåtelse av tunneldelar

har träffats mellan parterna

1. **Gryaab**, organisationsnummer, 556137-2177

Gryaab AB, Box 8984, 402 74 Göteborg

Kontaktperson: Sven-Ove Pettersson, samma adress

och

2. **Möln dal stad**, organisationsnummer, 212000-1363

Möln dal stad, 431 82 Möln dal

Kontaktperson: Ann Rane

BAKGRUND

Gryaab är ett kommunalt aktiebolag som ägs av sju kommuner. Bolaget förvaltar ett regionalt spillvattentunnelsystem för avledning av spillvatten från de kommuner som är anslutna till Ryaverket. För att fullgöra sitt uppdrag äger och driver Gryaab merparten av det regionala tunnelsystemet i form av olika anläggningar såsom tunnlar och ledningar.

Möln dal stad är en av delägarna i Gryaab. Av historiska skäl äger Möln dal stad några mindre tunneldelar som ingår i det regionala tunnelsystemet.

Parterna har av strategiska skäl bestämt att de tunneldelar som Möln dal stad äger ska överföras till Gryaab. Härigenom uppnås en mer rationell drift av tunnelarna.

AKTUELLA TUNNELDELAR

De aktuella tunneldelarna som omfattas av avtalet har nummer 731 och 811. Tunneldelarna är ca 900 meter respektive 2 600 meter långa. Tunneldelen 731 omfattar tunnelsträckan 73E till 73D samt tunnelnedfarterna 73B till 73G. Tunneldelen 811 omfattar delsträckan 81G till 81F samt tunnelnedfarterna 81A till 81H. De aktuella tunneldelarna framgår av det tunnelavtal som upprättades mellan parterna, ärende GN 1300/07.

EKONOMISKA BEDÖMNINGAR

Parterna har värderat tunneldelen och kommit fram till att Gryaab ska betala Möln dal stad bokfört värde per datum 2016-03-31 för de tunneldelar som ingår i överlåtelsen.

VILLKOR FÖR ÖVERLÅTELSEN

1. Tunneldelarna 731 och 811 med tillhörande tunnelnedfarter överläts till Gryaab.
2. Äganderätten överförs per den 1 april 2016.

3. De tunneldelar som överläts genom detta avtal överläts i befintligt skick, d.v.s. i det skick de befinner sig på överlåtelsedagen.
4. Den mottagande parten övertar från och med överlåtelsedagen ägaransvaret såsom att tillse att skaffa nödvändiga tillstånd och att informera berörda om ägarförändringen.
5. Gryaab ska betala 3 357 210 kr till Mölndal stad senast den 29 april 2016.

TVIST

Eventuell tvist mellan parterna ska avgöras i allmän domstol.

Göteborg och Mölndal den 1 december 2015

Gryaab AB

Mölndal stad

Anders Åström, VD

Göran Werner, Teknisk chef

Ärende

Inkommande avloppsvatten pumpas upp med 4 inloppspumpar som är placerad i var sin kanal. Uppströms av varje inloppspump är ett grovgaller installerad där större föremål skiljs från avloppsvattnet för att inte skada inloppspumparna. Varje pump har med andra ord ett galler kopplat till sig. Om gallret inte fungerar kan pumpen inte köras.

Grovgaller 4 har under längre tid varit i dåligt skick. Under sommaren 2015 gjordes en renovering för att stabilisera upp gallret. Renoveringen har inte ledd till önskat resultat och grovgaller 4 har fortsatt låg tillgänglighet. Byte av hela systemet grovgaller 4 anses vara det ända långsiktiga lösningen.

Sommaren 2016 är revision av IN-pump 1 planerad, under revisionen är det viktigt att ha god tillgänglighet på övriga pumpar och galler. Revisionen kan starta senast i slut av maj 2016. Detta betyder att ett nytt grovgaller till pump 4 bör vara installerad och klar till dess.

För att kunna genomföra grovgallerbyte inom ovanstående tidramen behövs entreprenaden för leverans och installation av ett nytt galler system handlas upp under första delen av december 2016. På grund av den forcerade tiden är kostnadsbilden i dagsläget osäker.

Föreslaget grovgallerbyte är ett delprojekt inom pågående utredning *Översyn av anläggningsdel IN* som finns med i Gryaabs ekonomiska långtidsplan med en total budget på 26 mkr. Utredning inventerar behovet av renovering av grovgaller, kanaler, rensystem och ventilation utifrån drifttillgänglighet och arbetsmiljö.

På grund av det pressade tidsschemat och datum för ordinarie styrelsemöten kan man inte avvakta med att ta beslut till styrelsemötet i februari 2016.

Effektmål med investering

Upprätthålla tillgänglighet av inpumpningskapacitet till Ryaverket.
Säkerställa inpumpningskapacitet under tiden som IN-pump 1 ses över (maj 2016-september 2016).

Risker och riskhantering

Tiden för genomförandet av projektet är relativ. Tidsramen bestäms av planerad revision av inloppspump 1, sommaren 2016. Den korta tidplanen resulterar i risker inom kvalitet, personalbelastning samt upphandling.

Risken ska hanteras genom tätt uppföljning av leverantör, gemensam ansvarstagande av drift och projekt samt dokumentation av direktupphandlingsprocessen.

Uppskattade kostnader

Delprojektets omfattning är bedömd till 3-4,5 mkr beroende på utfall i anbud från möjliga leverantörer.

Förslag till beslut

Jag föreslår styrelsen besluta att projektet IN-byte av grovgaller 4 utförs till en max kostnad av **4,5 Mkr**.

Gryaab AB

Anders Åström